БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 18 (8240)
ЯНВАРИИН 22
ВТОРНИК
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Совет-Хитадай Хамтын Деклараци

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Правительствын уряалаар хани ёһоор айлшалан ерэһэн Хитадай Арадай Республикын Правительственна Делегаци 1957 оной январиин 7-һоо январиин 11 хүрэтэр, январиин 17-һоо январиин 19 хүрэтэр Советскэ Союзда байба, Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Премьер ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Чжоу Энь-лай тус делегацие толгойлоо. СССР-тэ байхадаа КНР-эй Правительственна Делегаци болон тэдээнтэй хамта ябалсаһан хүнүүд Москва, Иркутск, Омск, Ташкент городуудаар ябажа, хэдэн промышленна предприятинуудтай, колхозуудтай, һуралсалай газарнуудтай болон бусад эмхи зургаануудтай танилсаһан байна.

Хитадай Арадай Республикын Правительственна Делегаци СССР-тэ ерээд байхадаа СССР-эй Правительственна Делегацитай хэлсээ хээ. Уласхоорондын байдалай шухала асуудалнууд, социалистическэ оронуудай хани барисаае болон холбоо харилсаае саашадаа хүгжөөн бэхижүүлхэ, Советскэ Союз Хитадай Арадай Республика хоёрой хоорондохи хани барисаае саашадань хүгжөөхэ тухай асуудалнууд тус хэлсээндэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоян, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов, СССР-һээ КНР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол П. Ф. Юдин гэгшэд Советскэ Талаһаа хэлсээндэ хабаадалсаа. СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо Н. Т. Федоренко, СССР-эй МИД-эй Коллегиин гэшүүн Л .Ф. Ильичев болон СССР-эй МИД-эй Алас Дурна Зүүн зүгэй таһагые даагша И. Ф. Курдюков гэгшэд хэлсээндэ байлсаба.

КНР-эй Гүрэнэй Соведэй Премьер, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Чжоу Энь-лай, КНР-эй Гүрэнэй Соведэй Премьерэй Орлогшо КНР-эй Маршал Хэ Лун, КНР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо Ван Цзя-сян, КНР-һээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Лю Сяо гэгшэд Хитадай Арадай Республикын Талаһаа хэлсээндэ хабаадалсаба.

Уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд болон хэлсээн үнэн зүрхэнэй хани халуун байдалда үнгэрһэн байна.

1.

Мүнөөнэй уласхоорондын байдалые болон уласхоорондын шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, хоёр делегацинууд тон адли һанамжатай байба. 1954 ондо болоһон Женевскэ Зүблөөнэй, 1955 ондо болоһон дүрбэн гүрэнүүдэй Правительствын Толгойлогшонорой Зүблөөнэй, Ази болон Африкын оронуудай Бандунгска Конференциин үнгэргэгдэһэнэй һүүлээр уласхоорондын байдал эли бодо һайжаржа, социальна системынгээ талаар илгаатайшье һаа, гүрэнүүд амгалан тайбанаар энэ дэлхэй дээрэ ажаһууха ёһотой гэһэн бодол дэлхэйн зоной дунда үдэр ерэхэ бүри үргэнөөр дэлгэрнэ.

Гэбэшье, империалистическэ дайшалхы хүсэнүүд Египедтэ сэрэгэй добтолго хэжэ, мүн Венгридэ эсэргүү хорото ябуулга хэхэдээ һайжаржа байһан уласхоорондын байдалые муудуулһан байна. Социалистическэ гүрэнүүдэй, мүн дэлхэйн бүмбэрсэгэй эб найрамдалые хүсэгшэ бусад оронууд болон наценуудай туһалһанай ашаар Египедэй ба Венгриин арадууд баатарлиг, эрид шууд тэмсэлдээ илалта туйлаһан байна. Империалистическэ дайшалхы бүлэглэлнүүдэй үгэсэлгэнүүд эли бодо буруу һүрөө. Гэбэшье, империалистнууд энээниие миин орхиногүй. Тэдэнэй ээрхэг түримхэй хорото ябуулгань үргэлжэлһөөр.

Уласхоорондын байдалда болоһон үйлэ хэрэгүүд орёо бэрхэ, абаһаар тэдэниие зүб ойлгохонь бэрхэ гэжэ энээнһээ урагша болоһон ушарнууд харуулна. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй эб найрамдалые хүсэгшэ бүхы арадууд саг үргэлжэ һэрэмжэтэй байжа, империалистическэ хүсэнүүдэй дайшалхы ябуулгануудтай үни удаан, эрид шууд тэмсэхээр бэлэн байха ёһотой.

США-гэй монополистическэ бүлэглэлнүүдэй толгойлдог империалистическэ лагерь ондоо гүрэнүүдтэ добтолхо, шэнэ дайнда бэлэдхэхэ политика ябуулна. Харин тиихэдэнь социалистическэ лагериин оронууд бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байхын тулада эб найрамдал баримталһан политика ябуулна гэжэ хоёр делегацинууд онсолон тэмдэглэнэ. Гэхэтэй хамта, Азида, мүн Африкада национальна бэеэ даанхай болоһон олон гүрэнүүд бии юм. Агуухэ Инди энэ гүрэнүүдэй тоодо нэн түрүүн ороно. Эб найрамдалай, бусад гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ хамааран оролсохогүй политика Индиин правительство ябуулна. Эб найрамдал ба нейтралитет баримталһан гү, али иимэ политика баримталжа эхилһэн гүрэнүүд Европодошье, мүн дэлхэйн бүмбэрсэгэй бусад оронуудташье улам бүри олон боложо байна. Эб найрамдал хамгаалан, дайнда эсэргүүсэн тэмсэжэ байһан ниитын хүсэнүүд дэлхэйн алишье хубида үдэр ерэхэ бүри олошоржо байна. Түүхэй эд абаха, продукцяа худалдаха, мүн нүлөөлхэ газар нютагай түлөө тэмсэхэдэнь, империализмын лагерьта гарадаг арсалдаан зүрилдөөнүүд үдэр ерэхэ бүри олон боложо байна. Империалистическэ гүрэнүүдэй эзэмдэн булимтарагша үсөөхэн бүлэглэлнүүд лэ дай хүсэнэ. Тэдээнһээ бэшэ дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы арадууд дайнда эсэргүүсэн, эб найрамдалай түлөө тэмсэнэ.

Социалистическэ гүрэнүүд, национальна бэеэ даанхай болоһон, мүн эб найрамдалые хүсэгшэ бусад оронууд болон арадууд империалистическэ дайшалхы бүлэглэлнүүдһээ хэдэн дахин бүлюу хүсэтэй. Эб найрамдалые хүсэгшэ арадууд уласхоорондын оршондо нэгэдэжэ, хүсэеэ элсүүлэн эрид шууд тэмсэбэл, дайшалхы империалистическэ бүлэглэлнүүдэй бүхы һанаашалгануудые заатагүй буруу һүргэхэ байна.

2.

Англи, Франци болон Израиль Египедтэ эсэргүү добтолго хэхэдээ диилдэбэ. Колониальна гүрэнүүд бологшо Англи Франци хоёр иигэжэ диилдэхэдээ һуларба. Американска империализм энэ ушарые һамбаашалан, Дүтын ба Дунда Зүүн зүгтэ эдэ гүрэнүүдэй эзэлжэ байһан һууриие нь булимтаржа, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байһан эдэ оронуудай арадай хүдэлөөе даража, тэдэниие богоолшолхо һанаатай. Мүн эдэ нютагуудта шэнэ дайнда бэлэдхэхэ хэрэгые түргэдхэжэ, эзэрхэг политика бэелүүлхэ гэжэ эрмэлзэнэ.

«Эйзенхауэрэй доктрина» гэдэгэй бодото зорилгонь эгээл иимэ байна. Дүтын ба Дунда Зүүн зүгтэ США-гэй иимэ колониальна политика ябуулхадань эдэ нютагуудта хатуу шанга байдал бии боложо байна. Мүн Египедтэ эсэргүү добтолго хэгдэхэдэ тус нютагуудта һаяхан байлдаанууд боложо байгаа. Советскэ Союзай болон Хитадай Арадай Республикын правительствонууд США-гэй иимэ политикые эрид шууд буруушаагаад, Дүтын ба Дунда Зүүн зүгтэ дай бэлэдхэхэ ябадалые, энэ нютагай оронуудай хэрэгүүдтэ оролсохо ябадалые болюулхын тулада эндэхи арадуудта шухала туһаламжа саашадаашье үзүүлхээр бэлэн байна.

Англи, Франци, Израиль гурбан дайгаар орожо, Египедтэ ушаруулһан гай гарзаяа бултыень түлэхэ ёһотой гэһэн Египедэй Правительствын зүб табиһан эрилтэ хангагдаха зэргэтэй гэжэ хоёр Правительствонууд тоолоно. Энэнь дайнда хохидоһон Египедэй ажахые гүйсэд һэргээн бодхоохо хэрэгтэ туһа нэмэри болохо байна.

«Уласхоорондын хинамжада» Суэцкэ каналые үгэхэ гэһэн империалистнуудай һанаашалгыень хоёр Правительствонууд эрид шууд буруушаана. Суэцкэ каналаар һаадгүйгөөр ябаха тухай асуудалые тус каналаар судная гаргадаг оронууд хоорондоо хэлсээ хэжэ, Египедэй сүлөөтэ эрхые багаханааршье хаһангүйгөөр шиидхэхэ ёһотой гэжэ мүн лэ хоёр Правительствонууд тоолоно.

Колониализмда эсэргүү тэмсэн, национальна бэеэ даанхай байдалаа, эрхэ сүлөөгөө хамгаалан бэхижүүлхэ, ороноо индустриальна талаар хүгжөөжэ, экономическа талаар бэеэ даанхай болгохо гэһэн Азиин, Африкын болон Латинска Америкын оронуудай болон арадуудай эрмэлзэлгые ССР Союзай болон Хитадай Правительствонууд гүйсэд дэмжэнэ.

Дайнда, колониализмда эсэргүүсэн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые хамгаалан тэмсэхэдээ, социалистическэ гүрэнүүд болон национальна бэеэ даанхай оронууд амгалан тайбан ажаһууха тушаа табан гол ёһонуудые баримталан, харилсаа холбоо байгуулжа шадаха байна. Иигэжэ үнэн зүрхэнэй харилсаа холбоогой байгуулагдахада мүнөөнэй уласхоорондын хэрэгүүд эли бодо һайжарха байна гэжэ баримтанууд гэршэлнэ. Социалистическэ оронууд национальна бэеэ даанхай гүрэнүүдтэй иигэжэ хани ёһоор харилсахадаа, али али талынгаа национальна интересүүдтэшье, мүн бүхы дэлхэйн эб найрамдалай хэрэгтэ аша туһа хүргэхэ байна.

3.

Империалистическэ дайшалхы бүлэглэлнүүд национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе даража, национальна бэеэ даанхай байдалтай болоһон гүрэнүүдтэ эсэргүү ябуулга хэнэ. Гэхэтэй хамта, социалистическэ оронуудта эсэргүү хорото ябуулга хэхэһээ тэдэнэр арсанагүй гэжэ хоёр Правительственна Делегацинууд тэмдэглэнэ. Урдын хүтэлбэрилэгшэдэй алдуунуудые гаргахадань, Венгриин ажалша олониитэ болон залуушуул дураа гутаһан байгаа. Энээниие нь һамбаашалан империалистическэ дайшалхы бүлэглэлнүүд болон Венгриин хархис этэгээдүүд Венгридэ зэбсэгтэ үймөө эмхидхэһэн байна. Венгридэ социалистическэ байгуулалта үгы хэжэ, фашистска диктатура һэргээгээд, Европодо дайнай гуламта бии болгохо гэһэн һэдэлгэ тэдэнэр гаргаба. Венгридэ үгэсэлгэ хэжэ социалистическэ оронуудай нэгыень өөрынгөө талада оруулжа, социалистическэ оронуудые нэгэ нэгээр бута сохихо гэжэ тэдэнэр һанаашалһан байна.

Венгриин Социалистическэ Хүдэлмэришэнэй Партиин болон Хүдэлмэришэн-Таряашанай Революционно Правительствын хүтэлбэри доро, Советскэ Союзай туһаламжаар хархис этэгээдүүдые Венгриин арадай богонихон саг соо дараһан ушар эб найрамдалай хэрэгэй болон социализмын ехэ илалта мүн.

Хархис этэгээдүүдэй үймөө гаргахадань венгер арадта туһалхадаа, Венгриин болон социалистическэ бусад оронуудай үмэнэ Советскэ Союз өөрынгөө интернациональна уялга дүүргээ гээшэ. Энэнь бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ тон ехэ туһаламжа болоһон байна.

Империалистическэ дайшалхы бүлгэмүүд һүүлэй үедэ «хүйтэн дайе» һүжэрөөжэ, Советскэ Союзда эсэргүү, коммунизмда эсэргүү, эб найрамдалай хэрэгүүдтэ эсэргүү шэглэлтэй хорото ябуулга хэнэ. Иимэ ябуулгануудай хэгдэжэ байхада, бидэнэр һэргэг байха ёһотойбди. Советскэ Союз болон Хитад социалистическэ бүхы оронуудтай ахадүүгэй ёһоной хани барисаатай, мүн бэе бэедээ туһалха уялгатай юм. Социалистическэ оронуудые хорлохо гэһэн империалистическэ дайшалхы хүсэнүүдэй ямаршье ябуулгада эрид шууд харюу үгтэхэ байна.

4.

Хоёр оронуудай Правительствонуудай гадаадын политикын үндэһэ һууринь хадаа ондо ондоо социальна системэтэй гүрэнүүдэй хоорондоо амгалан тайбан ажаһууха гэһэн гол ёһые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэг болоно гэжэ хоёр делегацинууд үшөө дахин мэдүүлбэ.

Советскэ Союз болон Хитад олон гүрэнүүдтэй харилсахадаа, амгалан тайбан ажаһууха тушаа табан гол ёһонуудые баримталан, хани барисаа болон харилсаа холбоогоо хүгжөөжэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохо хэрэгтэ туһална гэжэ хоёр Делегацинууд ханангяар тэмдэглэнэ.

Мүн Америкын Холбоото Штадуудтайшье эбтэйгээр ажаһууха гэжэ эрмэлзэһэн дээрэһээ энэ талаар хэдэн дахин оролдолго Советскэ Союз болон Хитад гаргаһан байна. Америкын монополистическэ бүлэглэлнүүдэй бүхы дэлхэйе эзэмдэхэ гэһэн, шэнэ дай үүдхэхэ гэһэн политика уласхоорондын харилсаае һайжаруулха хэрэгтэ һаад хэнэ. Энэнь Советскэ Союз болон США-гэй хоорондын, мүн Хитад США хоёрой хоорондын харилсаае һайжаруулха хэрэгтэ илангаяа ехэ һаад ушаруулжа байна гэжэ шаналхаар. Америкын Холбоото Штадууд Хитадай Арадай Республика тушаа хорото политика ябуулна. США-гэй хэршье иимэ хорото политика ябуулжа байгаашье һаань, Хитадай Арадай Республика урдынхидаал адли байхаһаа гадна, социалистическэ замаар амжалтатайгаар хүгжэжэ, һалбаран бэхижэнэ. Хитадай Арадай Республика тушаа США-гэй баримталһан иимэ бодомжогүй политика бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохо хэрэгтэ ехэхэн хоро хүргэхэһөө гадна, Америкын Холбоото Штадуудта өөһэдтэншье һайн аша үрэ олгохогүй байна.

Советско-японско дипломатическа харилсаанай һэргээгдэһыень хоёр Делегацинууд һайн гэжэ тоолоод, саашадаа хитад-японско харилсаа гуримшуулагдаха ёһотой гэжэ тоолоно. Япон, Советскэ Союз болон Хитад гурбанай хоорондын хани барисаа ба холбоо харилсаанай бэхижүүлэгдэхэдэ, энэнь гансал СССР болон КНР хоёрто туһатай бэшэ, харин мүн япон арадта айхабтар ехэ туһатай байха юм.

Эб найрамдалай болон демократиин үндэһөөр оронуудаа нэгэдүүлхэ гэһэн немецкэ, корейскэ болон вьетнамска арадуудай оролдолгыень дэмжэнэбди гэжэ Советскэ ба Хитадай Правительственна Делегацинууд үшөө дахин мэдүүлбэ.

Үсөөхэн гүрэнүүдэй байгуулһан сэрэгэй бүлэглэлнүүд үгы хэгдэжэ, эб найрамдал болон аюулгүй байдал тогтоохын түлөө бүгэдөөрөө тэмсэхэ ёһотойбди гэжэ хоёр Делегацинууд тоолоно. Дайшалхы шэглэлтэй Хойто-Атлантическа сэрэгэй хэлсээнэй баталагдаад байхада, Европын социалистическэ оронууд Варшавска Договор гэжэ сэрэгэй союз байгуулха баатай болоо һэн. Хойто-Атлантическа болон Варшавска хэлсээнүүдые усадхажа, Европын аюулгүй байдалые бүгэдөөрөө хамгаалха тухай договор баталхын тулада Варшавска Договорто хабаадагша оронууд эрид шууд тэмсэнэ. Мүн Манилска болон Багдадска хэлсээнүүдые усадхажа, Азиин болон Номгон далай шадарай аюулгүй байдалые бүгэдөөрөө хамгаалха тухай договороор тэрэниие һэлгүүлхын хойноһоо хоёр оронОЙ правительствонууд тэмсэнэ.

Зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар агуухэ гүрэнүүдэй хэлсээ хээ һаа, энэнь мүнөөнэй уласхоорондын байдалые һайжаруулха хэрэгтэ айхабтар ехэ туһа хүргэхэ байгаа гэжэ Советскэ Союзай болон Хитадай Арадай Республикын Правительствонууд тоолоно. 1956 оной ноябриин 17-до зэбсэг хуряаха тушаа Советскэ Правительствын оруулһан дурадхалые Хитадай Правительство дэмжээд, эдэ дурадхалнуудые баталан абабал, энэнь бүхы оронуудай үгэеэ хүсэд ойлголсохо, бэе бэедээ этигэхэ хэрэгтэ ехэхэн туһа хүргэхэ байгаа гэжэ тоолоно. Зэбсэг хуряаха тухай хэлсээ баталхын түлөө хүн түрэлтэнэй аша туһын тулада хоёр Правительствонууд бүхы хүсэеэ элсүүлэн саашадаа оролдохо юм.

5.

Социалистическэ оронуудай нэгэдэлые болон хани барисаае саашадань бэхижүүлгэ социализмын хэрэгтэ болон бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ найдамтай туһа нэмэри болохо байна. Империалистическэ дайшалхы бүлэглэлнүүд социалистическэ оронуудта эсэргүү хорото ябуулгаяа мүнөө улам бүри түргэдхэжэ байна. Иимэһээнь социалистическэ оронуудай нэгэдэлые болон харилсаа холбооe саашадань бэхижүүлхэ хэрэг онсо шухала удхашанартай болобо.

Социализмын оронууд коммунизм байгуулха нэгэ һургаалтай юм, мүн нэгэ хэрэгэй түлөө тэмсэнэ. Тиимэһээ тэдэнэй хоорондохи хани харилсаан марксизм-ленинизмын һургаалда, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үндэһэлнэ. Гэхэтэй хамта, социалистическэ оронууд хадаа бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэй гүрэнүүд гээшэ. Тэдэнэй хоорондохи харилсаан национальна тэгшэ эрхын ленинскэ гол ёһые баримталан тогтоогдодог байна. Социалистическэ оронуудай хоорондохи иимэ харилсаан шэнэ түхэлэй уласхоорондын харилсаан мүн. Империализмда эсэргүү тэмсэхэ ниитэ хэрэгтээ илалта туйлаха, элдэб оронуудта социализм байгуулха хэрэгтэ илалта туйлаха, коммунизмын илан мандахын түлөө ниитэ тэмсэлдэ илалта туйлаха хэрэгтэ—иимэ үндэр дээдэ интересүүдтэ эдэ харилсаанууд шэглүүлэгдэнхэй. Дээрэ дурсагдаһан гол ёһонуудай үндэһөөр социалистическэ оронуудай нэгэдэлые бэхижүүлэн хүгжөөлгэ хадаа Советскэ Союз болон Хитадай эгээн дээдэ интернациональна уялгань гээшэ гэжэ хоёр Делегаци тоолоно.

Шовинизмые, националистическэ мэдэрэлые, үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг ябадалай зарим үлэгдэлнүүдые хэрэглэн социалистическэ оронуудай нэгэдэлые һандаргаха, эбдэхэ гэһэн империалистнуудай хорото һанаашалганууд һүүлэй һүүлдэ буруу һүрэхэ байна гэжэ тоолохо хэрэгтэй.

Үндэһэн шухала асуудалнуудаар социалистическэ оронууд хоорондоо ямаршье арсалдаа зүрисэлдөө үгы. Хэрбээ урдань тэдэнэй харилсаанда алдуу дутагдалнууд гаргагдаһан байгаа һаа, мүнөө тэдэ алдуунууд усадхагдажа байна. Тэрээнһээ гадна, социалистическэ оронуудай бэе бэедээ туһалха ба хоорондоо харилсаа холбоо байгуулха гэһэн гол шухала хэрэгые эдэ алдуунууд ягаашье һаа далдалжа шадахагүй байна. Социалистическэ оронуудай хоорондохи харилсаанай бүхы асуудалнууд үнэн сэхээр, нүхэдэй ёһоор хэлсэгдэжэ, сүм шиидхэгдэдэг байна гэжэ баримтанууд гэршэлнэ. Социалистическэ оронуудай нэгэдэнхэй байхатай хамта, тус тус орон бүхэн бэеэ даанхай байжа шадаха байна.

Советскэ Союз болон социалистическэ бусад оронуудай хоорондохи хани барисаан ба харилсаа холбооe саашадань яажа хүгжөөхэ тухай Советскэ Правительство 1956 оной октябриин 30-да Деклараци толилһон байгаа. Советскэ Правительствын энэ Декларацие 1956 оной ноябриин 1-дэ толилогдоһон Мэдүүлгэ соогоо Хитадай Правительство дэмжэһэн байна. Тэгшэ эрхын, бэе бэеынгээ газарые булимтаран абахагүй, гүрэнэй бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэй байхын, бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгүүдтэ оролсохогүйн гол ёһонуудай үндэһөөр социалистическэ гүрэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ шухала байһан тухай дурсагдаһан Деклараци болон Мэдүүлгэ соонь онсолон тэмдэглэгдэһэн байна. Дурсагдаһан гол ёһонуудые баримталан социалистическэ гүрэнүүд хоорондынгоо харилсаае хүгжөөн бэхижүүлжэ байна. Социалистическэ оронууд хани барисаагаа болон холбоо харилсаагаа саашадаа бэхижүүлхын тулада бүхы хүсэеэ гарган оролдохоор шиидэнхэй гэжэ хоёр Делегацинууд ханангяар тэмдэглэнэ.

6.

Советскэ Союзай болон Хитадай хани барисаан ба нэгэдэл хадаа социалистическэ гүрэнүүдэй агуухэ нэгэдэлые бэхижүүлхэ шухалын шухала хүсэн гээшэ. Хани харилсаан, холбоо барисаан, бэе бэедээ туһаламжа үзүүлхэ тухай СССР Хитад хоёрой 1950 ондо Договор баталһанһаа хойшо хоёр оронуудай хани барисаан ба холбоо харилсаан улам саашаа хүгжэжэ, хоёр оронуудай арадууд хэтэ мүнхэдөө нэгэдэн жагсаа гэжэ хоёр Делегацинууд тон ехэ ханангяар тэмдэглэнэ. Советскэ Союз болон Хитадай агуухэ барисаан, мүн эдэ оронуудай эбдэршэгүй нэгэдэл хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохо шухала үндэһэ һуури болоно гэжэ һүүлэй хэдэн жэлэй баримтанууд харуулна.

Советскэ Союз болон Хитад саашадаашье бэе бэедээ туһалалсан, политическэ, экономическа болон культурна талаар харилсаа холбоогоо улам хүгжөөхэ, социалистическэ оронуудай нэгэдэлые хамгаалан бэхижүүлхын тулада бүхы хүсэеэ гаргаха, бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал тогтоохын түлөө эб найрамдалые хүсэгшэ бүхы оронуудай болон арадуудай эрмэлзэлгые нэгэдүүлэн эмхидхэжэ байха юм.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ
Н. А. БУЛГАНИН.

Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Премьер ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр
ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙ.

Москва, 1957 оной январиин 18.

Совет-Хитадай Хамтын Декларацида гар табилга

Совет-Хитадай Хамтын Декларацида гар табилга Кремлёвско Ехэ Ордон соо январиин 18-да болоо.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин болон Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай Хамтын Декларацида гар табяа.

Нүхэд К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, Д. Т. Шепилов, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшонор А. А. Громыко, Н. Т. Федоренко, СССР-эй Культурын Министрын орлогшо С. В. Кафтанов, СССР-һээ КНР-тэ байдаг Посол П. Ф. Юдин, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн Л. Ф. Ильичев, СССР-эй МИД-эй Алас Дурна зүгэй таһагые Даагша И. Ф. Курдюков болон бусад тусхай тушаалта хүнүүд гар табилгын болоходо байлсаа.

Декларацида гар табилгын болоходо КНР-эй Премьерэй орлогшо Маршал Хэ Лун, КНР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо Ван Цзя-сян, Хитадай Арадай Республикаһаа СССР-тэ байдаг Посол Лю Сяо, КНР-эй Правительственна делегацитай хамта ябалсагшад, Хитадай Посольствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд Хитадай талаһаа байлсаа.

Советскэ болон харин гүрэнүүдэй хэблэлэй түлөөлэгшэд гар табилгын болоходо байлсаа.

(ТАСС).

КНР-эй Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай түрүүтэй Хитадай Арадай Республикын Правительственна делегациин хүндэлэлдэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин уулзалга хэбэ

Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай түрүүтэй Хитадай Арадай Республикын Правительственна делегациин хүндэлэлдэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Кремлёвско Ехэ Ордондо январиин 18-да уулзалга хээ.

Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай, Премьерэй орлогшо Маршал Хэ Лун, КНР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо Ван Цзя-сян, КНР-һээ СССР-тэ байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ посол Лю Сяо, КНР-эй Правительственна делегацитай сугтаа ябалсаһан бусадшье хүнүүд уулзалга дээрэ байлсаа.

Уулзалга дээрэ Советскэ талаһаа иимэ хүнүүд байлсаба: нүхэд К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, Д. Т. Шепилов, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор М. П. Тарасов, И. А. Сарыев, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй түрүүлэгшэ П. П. Лобанов, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшын орлогшо П. Т. Комаров, СССР-эй Верхов-

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

КНР-эй Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай түрүүтэй Хитадай Арадай Республикын Правительственна делегациин хүндэлэлдэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин уулзалга хэбэ

(Түгэсхэл)

но Соведэй Президиумэй секретарь А. Ф. Горкин, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ М. А. Яснов, СССР-һээ КНР-тэ байдаг Посол П. Ф. Юдин, СССР-эй Министрнүүд, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд, Советскэ Союзай Маршалнууд, Советскэ Армиин генералнууд, Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Бобровников, ниитын организацинуудай, центральна эмхи зургаанууд болон ведомствонүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, хэдэ хэдэн министерствонүүдэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, наукын, культурын ажал-ябуулагшад, советскэ, гадаадын журналистнууд байлсаа.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэгшэдые даагшанар, посольствонууд болон миссинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд айлшадай дунда байлсаа.

Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ нүхэр Мао Цзэ-дунай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр К. Е. Ворошиловай хүндэлэлдэ уулзалганай үедэ духаряануудые барилсаа. Оркестр СССР-эй, КНР-эй гүрэнэй гимннүүдые наадаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Хитадай ханинарта, тэрэшэлэн уулзалган дээрэ байлсаһан бүхы хүнүүдтэ хандажа үгэ хэлээ.

Нүхэр Н. А. БУЛГАНИНАЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэр Чжоу Энь-лай!
Хүндэтэ айлшад!

Нүхэдүүд! Ханинар!

Нүхэр Чжоу Энь-лай түрүүтэй Хитадай Арадай Республикын правительственна делегациие эндэ байһан бүхы хүнүүдэй, манай парти, правительствын, тэрэшэлэн бүхы советскэ арадай үмэнэһөө амаршалхые зүбшөөгыт.

Хитад нүхэдэй Москвада байха үедэнь бидэнэр тэдэнэртэй хэлсээ хээбди. Тэдэ хэлсээнүүд хани ёһоной, бэс бэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө.

Уласхоорондын шиидхэгдэхэ ёһотой асуудалнуудаар, манай хоёр ороной хоорондохи хани харилсаан тушаа асуудалнуудаар нэгэн һаналтай байһамнай хэлсээнэй үедэ элирээ.

Правительственна делегацинуудай хэһэн хэлсээнүүд тухай хамтын мэдүүлгэдэ мүнөөдэр гар табихамнай.

Энэ мэдүүлгэ хадаа политическэ, түүхэтэ угаа ехэ удхашанартай юм. Социалистическэ оронуудай хоорондохи харилсаануудта болоһон мүнөө үеын хубилалтанууд энэ документ дотор харуулагданхай.

Уласхоорондын байдалдахи түгшүүрилэй нэгэ хэдэн саг соо һуларһанай һүүлээр Азида, Африкада, тэрэшэлэн Европодо дахин түгшүүрилтэй байдал тохёолдобо. Англиин, Франциин, Израилиин зүгһөө Египедтэ хорото добтолго хэһэнэйнь, империалистнуудай зүгһөө Венгридэ һандарал һүйдхэл эмхидхэһэнэйнь, арабска Зүүн зүгэй арадуудые боголшолхо гэһэн «Эйзенхауэрэй доктрина» гэдэгэй зохёогдоһоной шалтагаанаар иимэ байдал тохёолдобо.

Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй оронуудай бэеэ даанхай байдалда эсэргүүгээр, социалистическэ хүгжэлтын замда ороһон оронуудта эсэргүүгээр империалистнуудай хэжэ байһан хорото ябуулгануудтань һаад хэхын тулада социалистическэ лагериин оронуудые бүри һайнаар нэгэдүүлхэ, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай түлөө, национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байгаа хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ зэргэтэйбди.

Социализмын оронуудай нэгэдэл хадаа манай саашадаа амжалта туйлаха шиидхэхы хүсэн, эб найрамдалай агууехэ нүхэсэл мүн болоно.

Тэгшэ эрхэтэйгээр хани барисаа байгуулха, социалистическэ лагериин оронуудай нэгэдэлые бэхижүүлхэ, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ бүхы оронуудай хүсые жагсааха гээшэ мүнөө үеын гол зорилго болоно.

Дэлхэйн агууехэ хоёр арадуудай—советскэ, хитад арадуудай хани барисаанай, харилсан ажаллалгын бата бэхи байһан сагтаньлэ дотоодын, гадаадын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ байнабди.

Совет, хитад арадуудай хани барисаанай, харилсан ажаллалгын түлөө духаряа үргэхые дурадханаб!

Хитадай Арадай Республикын саашадаа һалбаран бадархын, бэхижэхын түлөө!

Хитадай Гүрэнэй Соведэй Премьер нүхэр Чжоу Энь-лайн түлөө!

Хитадай Правительственна делегациин түлөө!

Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй Премьер Чжоу Энь-лай харюугай үгэ хэлэбэ.

Нүхэр ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙН хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэр Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ!

Хүндэтэ нүхэд, ханинар!

Манай делегациин мүнөө Советскэ Союз ерэхэдэнь Советскэ правительство, советскэ арад хани ёһоор угтаһан байна. Хитад арадта агууехэ советскэ арадай хани ёһоор хандадаг байһыень хаа хаанагүй хараабди. Энээнтэй дашарамдуулан Советскэ правительствода, тэрэшэлэн советскэ арадта үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэхые үшөө дахин хүсэнэб.

Энэ, 1957 ондо агууехэ Октябрьска революциин 40 жэлэй ой гүйсэхэнь. Советскэ арад Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин гайхамшагта хүтэлбэри доро ябажа, туйлай ехэ түбэг бэрхэшээлнүүдые дабан гараха зуураа социалистическэ түрүүшын гүрэниие байгуулаад, мүнөө үедэ коммунистическэ общественэ илалта түгэсөөр байгуулжа байна. Социализм байгуулхадань Хитадта, тэрэшэлэн социалистическэ бусадшье оронуудта Советскэ Союз туйлай ехэ туһаламжа үзүүлээ. Дэлхэйн бүхы дарлагдаһан, тэрэшэлэн дулдыданги оронуудай арадуудай бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэхэдэнь Советскэ Союз тэдэнэрые ехээр дэмжээ, эб найрамдал сахихын, бэхижүүлхын түлөө дэлхэйн бүмбэрсэгэй арадуудай тэмсэлдэнь туһа нэмэри хээ. 40 жэлэй турша соо агууехэ советскэ арадай туйлаһан бүхэдэлхэйн удхашанартай илалтын удхашанарые бууруулжа болохогүй байна.

Агууехэ Октябрьска революци хитад арадта марксизмые асарһаа гадна Хитадай революциин илаха арга боломжо олгоо. Хитад арад социализм байгуулхадаа Советскэ Союзһаа ахадүүгэй туһаламжа абаа. Хитад арадай амжалта болон илалтань агууехэ советскэ арадай туһаламжын ашаар лэ туйлагдаа.

Пролетарска интернационализм хадаа манай хоёр оронуудай нэгэдэлые улам бэхижүүлнэ. Манай оронуудай хоорондо эбдэршэгүй ахадүүгэй хани барисаан байгуулагдаа. Хитадай, Советскэ Союзай хоорондо байгуулагдаһан хэтэ мүнхын хани барисаан манай хоёр оронуудай арадуудай интересүүдтэй, тэрэшэлэн бүхы дэлхэйн хүн түрэлтэнэй интересүүдтэй зохилдоно гэжэ хитад арад һайн мэдэдэг болоо.

Һаяхан ахадүү хоёр оронуудаар—Польша болон Венгреэр ябажа ерээбди. Социалистическэ оронуудай нэгэдэл хадаа бата бэхи юм. Советскэ Союз түрүүтэй социалистическэ лагериин нэгэдэл бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал байгуулха, хүн түрэлтэнэй культурые хүгжөөхэ эгээл найдамтай түшэг тулгуури мүн байна гэжэ бидэнэр үшөө дахин этигээбди.

Социалистическэ бүхы оронуудай хүсэл оролдолгоор уласхоорондын пролетариадай нэгэдэл бүри батажаа. Социалистическэ бүхы оронууд социализм, коммунизм байгуулхын түлөө мүнөө үедэ бүри амжалтатайгаар тэмсэжэ байна. Социалистическэ оронууд, тэрэшэлэн эб найрамдалда дуратай бүхы оронууд болон арадууд бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалха туйлай ехэ хүсэн болонхой. Эб найрамдал улам бүри батажажа байна. Эб найрамдалые бэхижүүлхэ замдахи бүхы түбэг бэрхэшээлнүүд дабагдаха зэргэтэй. Манай урагшаа дабшаха замда һаад хэхэ ямаршье хүсэн дэлхэй дээрэ үгы юм.

Нүхэд, ханинар!

Советскэ Союзай, Хитадай арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай ба нэгэдэлэй түлөө духаряа үргэхые дурадханаб!

Советскэ Союз түрүүтэй социализмын оронуудай нэгэдэлэй түлөө!

Арадуудай хоорондын хани барисаанай, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай мандахын түлөө!

Бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай хүсэтэ түшэг тулгуури болохо Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай бэхижэхын ба һалбаран бадархын түлөө!

Советскэ Правительствын, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Ворошиловай, Булганинай, Хрущевой, мүн бусадшье нүхэдэй амар мэндын түлөө!

Уулзалгын үедэ концерт боложо, тэндэ Москвагай эрхим артистнууд хабаадалсаа.

Энэ уулзалга хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Хитадай Арадай Республикын Посольстводо болоһон уулзалга дээрэ хэлэгдэһэн үгэнүүд

Гүрэнэй соведэй Премьер Чжоу Энь-лай толгойлогшотойгоор ерэһэн КНР-эй Правительственна делегациин хүндэлэлдэ КНР-һээ СССР-тэ байдаг Посол Лю Сяо Хитадай Арадай Республикын Посольстводо январиин 17-до уулзалга үнгэргэжэ, тэрээн дээрэ үгэнүүд хэлэгдэһэн байна.

Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй Премьер Чжоу Энь-лай айлшадые амаршалаад, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр К. Е. Ворошиловай элүүр энхэ һуухын түлөө духаряа үргэбэ. Оркестр Советскэ Союзай гимн гүйсэдхэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ нүхэр Мао Цзэ-дунай хүндэлэлдэ духаряа үргөөд, олон удаан жэлдэ элүүр мэндэ, һайн һайхан һуухыень, гүрэн түрын түүхэтэ ехэ ажал-ябуулгадаа амжалта туйлахыень хүсэбэ. Оркестр Хитадай Арадай Республикын гимн гүйсэдхэбэ.

Удаань Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй Премьер Чжоу Энь-лай айлшадта хандажа хэлэбэ:

— Мүнөө жэл — Октябрьска революциин болоһонһоо хойшо, Совет гүрэниие тогтооһонһоо хойшо дүшэдэхи жэл болоно. Советскэ Союз дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалистическэ гүрэн мүн. Советскэ Союзай ехэ дүршэл ба амжалтанууд нилээд олон юумэ харуулна гээшэ. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ эндэ уридшалан духаряа үргэхыемни зүбшөөгыт. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганинай олон удаан жэлдэ элүүр энхэ һуухын түлөө, Советскэ Союзай саашанхи амжалтануудай түлөө духаряа үргэхыемни зүбшөөгыт. **(Альга ташалга).**

Советскэ Союз болон совет арад тушаа нүхэр Чжоу Энь-лайн хэлэһэн һайн һайхан үгэнүүдэй түлөө СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин ехэ баясхалан хүргэбэ.

— Совет гүрэнэймнай дүшэн жэлдэ мандажа байһантай дашарамдуулан, маниие Та амаршалбат,—гэжэ Н. А. Булганин хэлэбэ.— Үшөө ноябрь соо энэ үдэрэй тэмдэглэгдэхэшье һаань, Танай амаршалгые маанад баяртайгаар хүлеэн абанабди, энэ амаршалгынтнай түлөө Танда баясхалан хүргэнэбди. Мүнөө 40-дэхи жэл ябажа байна, тиимэһээ бидэнэр ноябрь һара болотор элүүр мэндэ байхашьебди, ноябриин һайндэрые энээнэй урда тээхи шэнгеэр, тэрээнһээ бүришье һайнаар һайндэрлэхэбди. Тиихэдээ **мүнөөдэрэй амаршалгые заатагүй** һанахабди. Манай агууехэ һайндэрые **хамтадаа угтаа һаамнай, бүришье һайн байха һэн.**

Агууехэ хитад арадай гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша, манай хүндэтэ хани нүхэр Чжоу Энь-лайда бидэнэй халуун талархал мэдүүлхыемни мүнөө зүбшөөгыт. **(Альга ташалга).**

— Нүхэр Чжоу Энь-лай, Тантай уулзажа, Таниие болон Тантай хамта манай Советскэ Союз ерэлсэһэн бусад айлшадые — нүхэд Хэ Лун, Ван Цзя-сян болон Хитадай Арадай Республикын хүндэтэ Посол Лю Сяое амаршалха, танаар дамжуулан агууехэ хитад арадые амаршалха ушарай тохёолдоһондо бидэнэр аргагүй баяртай байнабди,— гэжэ Н. А. Булганин саашань хэлэнэ.

Н. А. Булганин КНР-эй Гүрэнэй Соведэй Премьер нүхэр Чжоу Энь-лайн хүндэлэлдэ духаряа үргөөд, олон удаан жэлдэ элүүр мэндэ ябахыень, ажал-ябуулгадаа амжалта туйлахыень эндэ байгшадай болон бүхы советскэ хүнүүдэй нэрэһээ хүсэбэ. **(Альга ташалга)**.

Һүүлээрнь Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай духаряа үргэбэ.

Хүндэтэ нүхэд, ханинар!

Октябрьска революциин үхэр буунуудай сууряан маанадта марксизм асараа гэжэ нүхэр Мао Цзэ-дун бидэнэртэ хэлээ һэн. Хитадай революци имагтал Советскэ Союзай жэшээгээр хүсээ эмхидхээд байхадаа, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин дүршэлые шудалаад, тэрэниие Хитадтахи бодото байдалтай тааралдуулан хэрэглээд байхадаа илалта туйлаа. Тиимэһээ Советскэ Союзай хүтэлбэрилхы үүргынь түлөө бидэнэр баясхалан хүргэнэбди. Тиимэһээ социалистическэ замаар ябажа, илалтануудаа туйланабди гэжэ бидэнэр, Хитадай коммунистнууд хэлэнэбди.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи Секретарь нүхэр Н. С. Хрущевой олон удаан жэлдэ элүүр мэндэ һуухын түлөө духаряа үргэнэб. **(Альга ташалга).**

Нүхэр Н. С. Хрущев үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэд, ханинар!

Манай мүнөөдэрэй уулзалга — хабарай һайндэр мэтэ ехэ һайндэр мүн. Нэгэ хүсэл зорилготой хүнүүдэй хани ёһоор уулзажа, һанаһан байһанаа үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэхэһөө, һанал бодолнай нэгэдэнэ гэжэ мэдэрхэһээ һайн юун байхаб. Өөрынгөө үгэ соо уласхоорондын империализм тухай, тэрэнэй түсэбүүд болон хорото ябуулганууд тухай хэлэхээ һананагүйб. Тиимэһээ уласхоорондын империализм тухай хэлэнгүйгөөр Хрущев үгэ хэлэхэ юм аал гэжэ зариман һанахадаашье болохо. **(Зал дотор шэмээтэй болоно. Альга ташалга).** Империализм тухай хэлэлсэнгүйгөөр үгэ хэлэхэнь намда нээрээшье бэрхэтэй байна: тэрээн тухай хэлэхэгүйн тула бэеэ шанга бариха хэрэгтэй. Теэд манай мүнөөдэрэй уулзалга аргагүй һайн һайхан, баяр баясхалантай байна, тиимэһээ тэрэниие империализм тухай хөөрэлдөөгөөр гутаагаагүй һаа гэжэ һанагдана. **(Зал дотор шэмээтэй болоно. Альга ташалга).**

Һүүлэй үедэ бидэниие «сталинистнүүд», «сталинецүүд» гээшэт гэжэ Баруун тээ маанадые гэмнэдэг болоо. Манай бодолдо «сталинистшье» хадаа, мүн өөрөө Сталиншье хадаа коммунистын агууехэ нэрэһээ таһаршагүй юм гэжэ бидэнэр тэрэ гэмнэлгэдэнь харюу болгон нэгэнтэ бэшэ мэдүүлээ һэмди. Революциин хэрэг тухай,ангиин дайсадта эсэргүү революционно тэмсэлдэ пролетариадай ангиин аша туһые хамгаалга тухай хэлэхэ болоо һаа, марксизм-ленинизмын хэрэгые Сталин эрэлхэг зоригтойгоор, эбсэшэгүйгөөр хамгаалдаг байгаа. Муу коммунист байгаа гэжэ Сталиниие шүүмжэлээгүйбди. Зарим тэды хазагайралга гаргаһанайнь, зарим тэды дутуутай байһанайнь түлөө, ехэхэн алдуу хэһэнэйнь түлөө тэрэниие шүүмжэлээбди. Энэ дутуу шанарынь эгээн түрүүн Ленин мэдэһэн юм. Сталинай эдэ алдуу дутуунууд тухай Владимир Ильич зааһан байгаа. Гэбэшье, Сталин наһанайнгаа һүүлшын үедэ Ленинэй һэргылгые мартажархиһан байна. Сталинай алдуу, хазагайруулга хэжэ, манай хэрэгтэ хохидол ушаруулһаниинь муу гээшэ ааб даа. Теэд Сталин алдуу хэхэдээшье, хуули хазагайруулхадаашье, революциин дайшалхы туйлалтануудые, социализмын хэрэгые хамгаалжал байнаб гэжэ бүхы зүрхэнһөө һанадаг байгаа бшуу. Сталинай гашуудан халагламаар ушарынь иимэл байгаа бшуу. Марксистнууд-ленинецүүдтэ хабаатай гол шухала хэрэгүүд гэхэдэ, хүдэлмэришэн ангиин аша туһые, социализмын хэрэгые хамгаалга, марксизм-ленинизмын дайсадтай тэмсэл мүн. Энэ гол шухала хэрэгүүдэй талаар Сталинай тэмсэһэндэл адляар коммунист бүхэн тэмсэжэ шададаг байхыень, зоной хэлсэдэгээр, бурхан үршөөһэйл гэхээр. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

«Сталинист» гэһэн үгые коммунизмын дайсад зорюута зохёогоод, тэрэниие хараалай үгэ болгохые оролдоно. Хүдэлмэришэн ангиин, тэрэнэй дайшалхы авангард — ленинскэ партиин хэрэгэй түлөө революционно тэмсэлдэ өөһэдынгөө бүхы наһые зорюулһан бидэнэртэ, марксистнууд-ленинецүүдтэ Сталинай нэрэ марксизм-ленинизмһээ таһаршагүй юм. Тиимэһээ хүн бүхэмнай, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин гэшүүн бүхэмнай марксизм-ленинизмын хэрэгтэ, хүдэлмэришэн ангиин аша туһын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ Сталин шэнги үнэн сэхэ байхые хүсэнэ. **(Альга ташалга).**

Сталинай алдуу дутууе манай шүүмжэлһэн ябадалые коммунизмын дайсад урдаа барижа, тэрэниие өөһэдынгөө харата зорилгонуудта хэрэглэхые оролдоһон байна. Сталинда шүтэлгые шүүмжэлһэн шүүмжэлэлые манай байгуулалтын үндэһэ һуурида эсэргүүгээр, марксизм-ленинизмын үндэһэ һуурида эсэргүүгээр шэглүүлхые тэдэнэр оролдоһон байна. Теэд энэ оролдолгоһоонь юуншье бүтөөгүй, бүтэхэшьегүй, господинууд! Таанад гэрэлгүйгөөр шэхэеэшье хаража шадахагүйт, тэрээн шэнги энээнииешье хэжэ шадахагүйт . **(Энеэдэн. Альга ташалга)**.

Хоёр агууехэ социалистическэ ороной делегацинуудай уулзалгые тэмдэглэхэ зуураа, энэ уулзалгые хабарай һайндэр, манай ахадүү арадуудай эбдэршэгүй, хэтэ мүнхын хани барисаанай бэхижэлгын, һалбаран мандалгын һайндэр гэжэ нэрлэхэ ёһоороо нэрлэжэ шадаха байнабди. Энэ хадаа агууехэ нэгэдэлэй һайндэр мүн, юундэб гэхэдэ, манай хараа шугам нэгэн, һанал бодол нэгэн, хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй илахын түлөө, социализмын ба коммунизмын хэрэгэй илахын түлөө эсэслэн тэмсэхэ манай хүсэл зори нэгэн, мүн бидэнэр марксизм-ленинизмын һургаалые даган ябанабди. Совет арадые хитад арадтай, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиие Хитадай Коммунистическэ партитай түрэл болгодог гол шухала юумэн энэ гээшэ.

Марксизм-ленинизмын илан мандахын түлөө тэмсэжэ байһан Хитадай ахадүү Коммунистическэ партиие мүнөөдэр бидэнэр амаршалнабди. **(Нэрьемэ альга ташалга).** Манай ойлгосоор, марксизм-ленинизмын илан мандалга гээшэмнай юун гээшэб? Дэлхэй дээрэ социалистическэ байгуулалтын ба капитализмын хоорондо мүрысөөн боложо байна гэжэ бүгэдэ мэдэнэбди. Энэ мүрысөөндэ социализм илаха гэжэ бидэнэр бүхы сэдьхэлһээ этигэнхэйбди.

Капиталистическэ байгуулалтын заатагүй хосорон һалаха байһан тухай манай хэлэһэн үгэнүүдһээ уламжалан, Баруун тээһээ нэгэнтэ бэшэ зэмэлэлгэнүүдые дуулаха ушар гарагша һэн. Жэшээлхэдэ, минии хэлэһэн зарим үгэнүүдтэй дашарамдуулан, иимэ зэмэлэлгэнүүд хэгдэһэн байгаа. Капиталистическэ байгуулалта хосорон һалаха гэжэ хэлэхэдээ тэрээндэ эсэргүүгээр манай хүсэ хэрэглэһэнэй эсэстэ иимэ юумэ болохо гэжэ бидэнэр хэзээшье хэлэдэггүй байгаабди, хэлэнэшьегүйбди. Тэрэнэй урда тээхи общественнэ байгууламжанууд өөһэдынгөө үе саг соо байжа хосороод, түүхэтэ хүгжэлтын дундуур урган гараһан общественнэ шэнэ байгууламжанууд та һууряа үгэһэн байна бшуу. Тэрээн шэнги доторойнгоо хүсэнүүдэй хоорондохи тэмсэлэй эсэстэ капиталистическэ байгуулалташье түүхын нюурһаа халиха гэжэ бидэнэр этигэнхэйбди. Жэшээнь, үтэлһэн хүн үхэдэг, нарайлха болоһон эхэнэр нарайлдаг гээшэ, тэрэниие яажашье болюулхын аргагүй. Тэрээншэлэн капиталистическэ байгуулалтыншье хосорон һалахань зайлашагүй. Шэнэ юумэ урган гарадаг, хуушан юумэ үмхирэн хосордог. Манай оронууд дотор социализм ба коммунизм байгуулха талаар хэжэ байһан ажалнай шэнэ юумын түргэнөөр илаха хэрэгтэ туһалха байһаниинь лабтай. Жэшээ харуулгын хүсэн — агууехэ хүсэн мүн. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Марксизм-ленинизмын илалта ту гэс замаар маанадтай хамта дабшажа ябаһан ба саашадаашье хамта дабшан ябаха Хитадай ахадүү Коммунистическэ партиин хүндэлэлдэ, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй хүндэлэлдэ, ЦК-гэй Политбюрогой хүндэлэлдэ, нүхэд Мао Цзэ-дун, Лю Шао-ци, Чжоу Энь-лай, Чжу Дэ, Чэнь Юнь, Дэн Сяо-пин болон Хэ Лунай хүндэлэлдэ, Хитадай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Политбюрогой бүхы гэшүүдэй хүндэлэлдэ духаряа үргэнэб **(Үни удаан үргэлжэлһэн нэрьемэ альга ташалга)**.

(ТАСС).

Хитадай Арадай Республикын Правительственна делегаци Москваһаа Ташкент ошохоёо мордобо

Советскэ Правительствын уряалаар СССР-тэ ерээд байһан Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай түрүүтэй КНР-эй Правительственна делегаци «ТУ-104» самолёдоор январиин 18-ай үдэшэлэн Москваһаа Ташкент ошохоёо мордобо.

Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, Д. Т. Шепилов, Н. М. Шверник, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. Ф. Горкин, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо П. Т. Комаров, СССР-эй Министрнүүд В. Г. Бакаев, И. А. Бенедиктов, Н. П. Дудоров, В. П. Елютин, А. Г. Зверев, В. Д. Калмыков, А. К. Кортунов, Ф. Г. Логинов, В. В. Мацкевич, С. А. Степанов, Н. И. Строкин, А. Г. Шереметьев, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо А. А. Громыко, Советскэ Союзай маршалнууд И. С. Конев болон К. С. Москаленко, авиациин Главна маршал П. Ф. Жигарев, армиин генерал И. А. Серов, Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Бобровников болон бусад тусхай тушаалта хүнүүд Хитадай айлшадые үдэшөө.

Москвагай ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд аэродром дээрэ байлсаа. Мүн эндэ Хитадай Посольствын советник Бүрин эрхэтэ министр Чэнь Чу, Сэрэгэй Атташе генерал-лейтенант Хань Чжэн-цзи, Москвада түлөөлэгдэһэн Посольствонууд болон Миссинүүдые толгойлогшонор, Хитадай Посольствын хүдэлмэрилэгшэд байлсаа.

КНР-эй Правительственна делегациин мордолготой дашарамдуулан аэродром дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаһан, Хитадай Арадай Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдэһэн байна.

Нүхэд Н. А. Булганин Чжоу Энь-лай хоёр үгэнүүдые хэлээ.

* * *

Советскэ Правительствын ба Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэдээр үдэшэгдэһэн нүхэр Чжоу Энь-лай, КНР-эй Правительственна делегациин гэшүүд самолёдто һуужа московско сагаар 22 час 20 минутада агаарта дэгдэн гаража Зүүн зүг барижа ябаба.

КНР-һээ СССР-тэ байдаг Посол Лю Сяо, СССР-һээ КНР-тэ байдаг Посол П. Ф. Юдин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Н. Т. Федоренко, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд Хитадай айлшадтай хамта Узбекистанай столица ошохоёо мордолсобо.

Телеграмма

Хүндэтэ нүхэр Ворошилов!
Хүндэтэ нүхэр Булганин!
Хүндэтэ нүхэр Хрущев!

Советскэ Союзда манай ерээд байһан үе соо бидэндэ ехэ анхаралтайгаар хандаһанай ба хүндэлһэнэй түлөө КНР-эй Правительственна делегациин зүгһөө, өөрынгөө зүгһөө хүндэтэ нүхэд, Таанадта, таанадаар дамжуулан ахадүү советскэ арадта Советскэ Союзһаа бусахынгаа урда тээ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Манай айлшалалга хадаа хоёр ороной арадуудай агууехэ хани барисаанай саашадаа улам бэхижэлгэдэ ашатай туһатай байха гэжэ би ехээр найданаб.

Коммунизм байгуулха агууехэ хэрэгтээ шэнэ амжалта туйлахыень ахадүү совет арадта хүсэнэб!

Таанадай элүүр энхэ, һайн байхыетнай хүсэнэб!

ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙ.

1957 оной январиин 19,
Ташкент город.

Хитадай Арадай Республикын Правительственна делегаци Советскэ Союзһаа мордобо

ТАШКЕНТ, январиин 19. (ТАСС). Нүхэр Чжоу Энь-лай түрүүтэй Хитадай Арадай Республикын Правительственна делегаци Узбекистанай столицада январиин 19-нэй үглөөгүүр ерэбэ.

Ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд аэродром дээрэ суглараа. Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ш. Р. Рашидов, Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй секретарьнууд нүхэд Р. Е. Мельников, А. А. Алимов, Министрнүүд, СССР-эй болон Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, олониитын түлөөлэгшэд айлшадые угтахаяа ерээ.

Нүхэр Ш. Р. Рашидов айлшадые амаршалаа. Халуунаар угтагдаһан нүхэр Чжоу Энь-лай харюугай үгэ хэлэһэн байна.

Нүхэр Чжоу Энь-лай болон тэрээнтэй хамта ябагшад богонихон саг соо амарһанайнгаа һүүлээр Орджоникидзевскэ районой «Кзыл Узбекистан» колхоздо ошоо. Удаань КНР-эй Правительственна делегаци Ташкент бусажа ерэһэн байна.

Хүндэтэ айлшадые үдэшэхын тулада аэродром дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаһан ба КНР-эй, Советскэ Союзай болон Узбекскэ ССР-эй гүрэнэй гимннүүд наадагдаһан байна.

Нүхэд Ш. Р. Рашидов Чжоу Энь-лай хоёр үгэнүүдые хэлээ. Нүхэд Чжоу Энь-лай болон Хэ Лун үдэшэгшэдтэй гараа барилсаһанайнгаа һүүлээр самолёдто һуужа, Афганистанай столица — Кабул шэглэн ниидэбэ.

Воронежско областьдо Ленинэй орден барюулагдаба

ВОРОНЕЖ, январиин 18. (ТАСС). Воронеж город мүнөөдэр ёһэ һайханаар шэмэглэгдэбэ.

Ажалшадай депутадуудай Воронежско областной Соведэй болон КПСС-эй областной комитедэй баярай нэгэдэмэл заседани мүнөөдэр болобо. Воронежско областьдо Ленинэй орден барюулхын тулада тус заседани зарлагдаа юм.

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо нүхэр В. М. Молотовой, областной партийна болон советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зал соо ороходонь, баярай заседанида хабаадагшад халуун альга ташалгаар угтаба. Облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр В. Н. Корнеев заседани нээгээ.

Воронежско областиие Ленинэй орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые сугларагшад тон анхаралтайгаар шагнаба. Правительственнэ үндэр дээдэ шангые областиин хүтэлбэрилэгшэдтэ нүхэр В. М. Молотовой барюулхада, зал соо сугларагшад үни удаан, халуунаар альга ташана.

Шанда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан областиин ажалшадые нүхэр В. М. Молотов амаршална.

Ленинэй орден абахадаа нүхэр В. Н. Корнеев болон партиин обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. М. Школьников нүхэр В. М. Молотовтой гараа шангаар барисалдажа, тэбэрилдэн таалалдана.

Ленинэй орденоор шагнагдаһан нүхэд: Абрамовска районой Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр П. И. Пономарев, Панинска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой звеньевая, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр А. М. Черных, Павловска районой Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гахайн фермые даагша нүхэр В. М. Алехин болон бусад үгэ хэлэбэ.

Баярай заседанида хабаадагшадта хани халуунаар угтагдан, нүхэр В. М. Молотов ехэ үгэ хэлээ.

Нүхэр В. М. МОЛОТОВОЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэд!

Советскэ гүрэнэй эгээн дээдэ шан болохо Ленинэй орденоор шагнагдаһан Воронежско областиин ажалшадые Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй, манай партиин Центральна Комитедэй үмэнэһөө үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб. (Альга ташалга).

Колхознигуудай, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон наукын хүнүүдэй эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаһанайнь ашаар малажал хүгжөөлгэдөө таанар һайн амжалта туйлабат. Танай туйлаһан амжалта партийна, советскэ организацинуудай үүсхэлтэй һайнаар ажаллаһанай, малажал хүгжөөлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан бүхы хүнүүдэй, малажалые, тэрэшэлэн хүдөө ажахын бусадшье һалбаринуудые хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ гайхамшагта жэшээ харуулһан хүнүүдэй эршэтэ ажалай ашаүрэнь мүн болоно.

Малажалые, тэрэшэлэн тараанажалые хүгжөөхын, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудһаа продукци ехээр абадаг болохын түлөө таанар саашадаашье эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа, шэнэ шэнэ амжалта туйлаха байхат гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлхыемни зүбшөөгыт. Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхээд байбал, советскэ арадай ажана байдалые һайжаруулха хэрэгтэ угаа ехэ удхашанартай байна. (Альга ташалга).

Советскэ арад дайнай хүшэр хүндэ хойшолонгуудые усадхаад, арадайнгаа ажахые улам хүсэтэйгөөр хүгжөөжэ байна. Амгалан тайбан ажалай жэлнүүдтэ манай арадай социалистическэ ажахы дам саашаа хүгжөө, манай Эхэ ороной арадуудай ажана байдал һайжараа, культурань һалбаран бадараа. Социалистическэ баян дүй дүршэлөө хэрэглэжэ, Ленинэй зааһан замаар урагшаа дабшаха зуураа, шэнэ шэнэ амжалта туйлаха байһанаа мэдэнэбди. (Нэрьемэ альга ташалга).

1956 он һаяхан дүүрэбэ. Советскэ промышленность, хүдөө ажахы энэ үе соо шэнэ ехэ алхам хэһэн байна.

Промышленностиие абаад үзэе. Үнгэрһэн жэлэй түсэбэй ёһоор промышленна продукци гаргалга 10,5 процентээр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдаһан юм. Бодото дээрээ 1956 ондо промышленна продукци гаргалга 11 процентээр дээшэлээ. Промышленна продукци гаргалгые нэгэ процентээр, хахадшье процентээр дээшэлүүлхэ гээшэ угаа ехэ удхашанартай байна. Юуб гэхэдэ, промышленна продукци гаргалгые нэгэ процентээр дээшэлүүлбэл 5 миллиард шахуу түхэригэй, хахад процентээр дээшэлүүлбэл 2,5 миллиард түхэригэй олзо оруулагдаха байна. Промышленна продукци гаргалгые нэгэ жэлэй турша соо 11 процентээр дээшэлүүлхэдэ, хэды ехэ удхашанартай байһыень доро дурсагдаһан тоо мэдээнүүд элеэр харуулха байна. Революциин урда тээхи России гаргаһан бүхы промышленна продукциинь үнгэрэгшэ жэлдэ гаргагдаха промышленна продукциин жэлэй түсэбэй гурба гаран процентэйнь сасуу байгаа. Тиимэһээ гансахан үнгэрэгшэ жэлэй турша соо промышленна продукци гаргалга 11 процентээр дээшэлхэдээ революциин урда тээхи России бүхы промышленностиин жэл соо гаргажа байһан промышленна продукциһаа гурба дахин ехэ болоһон байна. Эдэ баримтанууд манай промышленностиин али зэргээр хүгжэжэ байһые гэршэлэн харуулна. Үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөө ажахыда гайхамшагта амжалта туйлагдаһые таанар мэдэнэт. Манай гүрэн саада жэлэйхидэ орходоо үнгэрэгшэ жэлдэ нэгэ миллиард пүүдһээ дээшэ орооһо тараа ургуулжа абаа. Хүдөө ажахын иимэ асари ехэ амжалта тухайда хуушанай Россида һанаханшье бэрхэтэй байһан юм. Советскэ, социалистическэ байгуулалтын үедэ ажа һуужа байһанайнгаа ашаар лэ бидэнэр иимэ амжалта туйлаабди. Иимэ амжалта туйлаха хэрэгтэмнай шэнэ газар ашаглалга шиидхэхы үүргэ дүүргээ. Шэнэ газар ашаглахын түлөө һайнаар ажаллажа, тэрэ газар дээрэһээ эрхим ургаса хуряахын түлөө тэмсэһэн хүнүүдшье хүдөө ажахые амжалтатайгаар хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргээ. Ороoһо тараанай запасай гүрэндэ ехэ болоод байхадань, хүдөө ажахымнай саашадаашье амжалтатайгаар хүгжэхэ бэзэ гэжэ найдаад байхадаа бидэнэр бүри зоримгой болохо зэргэтэйбди, тиин манда хүхюуншье болоһониинь элитэ. (Зал соо шэмээтэй болоно, альга ташалга).

Амжалта тухайгаа хэлэхэ зууураа, бии байһан дутагдалнууд, бэрхэшээлнүүд тухайгаа мартаха ёһогүйбди. Гэр байрануудые барилгаар бидэнэр ехээр гээгдэжэ ябанабди, энээн тухайда хүдэлмэришэд тон зүб һануулна. Гэр байра бариха хэрэгые һайжаруулха шухала.

Хүдөөдэшье гэр байра ехэ хэрэгтэй байна. Воронежһоо холо бэшэ газарта хоёр колхозуудаар ябааб. Тэдэ колхозуудаар ябахадамнай һаяхан, үнгэрэгшэ жэлдэ колхознигуудта баригдаһан олон тоото шэнэ гэрнүүдые харуулаа. Гэхэ зуура, гэр байра бариха асуудал һаял шиидхэгдэжэ эхилбэ. Энэ асуудалые зүбөөр шиидхэхэ шухала. Гэр байра бариха асуудалые шиидхээд байбал, бидэнэр бүри ехэ амжалта туйлаха байнабди. (Альга ташалга).

Коммунистическэ партиин хүтэлбэрэөр социализмын туг доро жагсаһан хүдэлмэришэн ангиин, колхозно тарияшадай нэгэдэл (альга ташалга), хүдэлмэришэн, тарияшанай хоорондохи ленинскэ агууехэ холбоо барисаан хадаа манай амжалтануудай эшэ үндэһэниинь, арадай ажахые дам саашань хүгжөөлгын, манай арадай, манай Эхэ ороной хүсэ шадалай бэхижэлгын эшэ үндэһэниинь байһан юм, байһаартшье байна. (Альга ташалга). Революцияар байгуулагдаһан эбдэршэгүй энэ холбоо барисаан манай ороной социалистическэ нацануудай олон миллион хүнүүдые нэгэдүүлхэ зууураа, СССР-эй арадуудай агууехэ бүхы бүлые нэгэдүүлэн жагсааһан байна. (Альга ташалга).

Манай ороной ажахын, социалистическэ культурын һалбаран бадаржа байһандань бидэ бүгэдэ баясажа байнабди. Энэ амжалта манай арадай зоригые бадаруулна, арадаймнай ажана байдалые дам саашань һайжаруулха, ажабайдалдахи бэрхэшээлтэй асуудалнуудые шиидхэхэ арга боломжо бии болгоно, ерээдүй руугаа этигэл найдабаритайгаар дабшаха этигэл түрүүлнэ.

Бусад оронуудтай харилсаа байгуулхадаа эб найрамдал болон арадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхын түлөө оролдодог байнабди. Советскэ Союз эб найрамдалда дуратай политикаяа хэлбэришэгүйгөөр баримталдаг. Бидэнэр хэниишье айн һүрдүүлнэгүйбди. Эзэрхэлгын политикые, эзэрхэг түримхэй түсэбүүд болон колониализмые Советскэ гүрэн буруушаадаг байна. Советскэ Союз эб найрамдал хамгаалхын түлөө тэмсэхэ зууураа уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхые оролдоно. (Альга ташалга). Советскэ Союз иимэ политика бэелүүлхэ зууураа, империалистическэ оронуудай хорото хэрэгүүдые һэрэмжэтэйгээр адаглан харана. Хэрбээ империалистнууд эзэмдэлгын шэнэ дайнай түсэбүүдые зохёонгүй, яаралтайгаар зэбсэгжэнгүй байгаа һаа империалистнууд бэшэ болохо байгаа. Энээниие бидэнэр мартаха ёһогүйбди. Эзэрхэг түримхэй империалистнууд бата бэхи эб найрамдал байгуулха дурагүй юм. Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхаһаа эдэнэр юунһээшье ехээр айна. Гэхэ зуура, империалистнуудай эзэрхэг түримхэй һанаашалгануудые арадууд ехээр буруушаадаг боложо байна.

Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй карта руу хараад үзэгты. Энэ районоохи араб арадууд һүүлэй жэлнүүдтэ национальна хүдэлөөндэ илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадана. Тиихэтэй хамта эндэхи арадуудые хэдэн зуун жэлэй турша соо дарлажа байһан колониальна дарлагшадта бэрхэшээлтэй саг ерэбэ. Английска, французска колониализмын нүлөөнь эндэ һуларжа байна, энээниие американска империализм һамбаашалха хүсэлтэй байна гэжэ хүн бүхэн мэдэнэ. Американска империализм сагаа дэмы гээнгүйгөөр Дүтын ба Дунда Зүүн зүгтэхи шэнэ шэнэ газарнуудые түргөөр эзэлхэ хүсэлэнтэй байна. Юуб гэхэдэ, эндэхи газарнууд нефтеэр угаа баян юм. Империалистнуудай, илангаяа американска империалистнуудай нефтиин хойноһоо шүлһөө гоожуулдаг байхадань хайшан гэлтэйб. Нефтиин баялигуудые эзэлхын зорилгоор Эйзенхауэрай — Даллесай шэнэ «доктрина» бии болоо. Энэ доктринын ёһоор США-гэй правительство, американска парламентын зүбшөөлые хүлеэнгүйгөөр, Дүтын ба Дунда Зүүн зүгтэ США-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые өөрынгөө дураар, хэниишье, юушье тоонгүйгөөр хэрэглэхэ хүсэлэнтэй байна.

Империалистнууд эзэрхэг түримхэй иимэрхүү түсэбүүдээ зүбтүүлхын зорилгоор Советскэ Союзые элдэбээр хардаха зууураа, Дүтын ба Дунда Зүүн зүгые эзэмдэхэ түсэбүүдые Советскэ Союз зохёоно гэһэн шал худал үгэ тараана. Национальна бэеэ даанхай байдалай, эрхэ сүлөөгэй түлөө, колониализмын ямар нэгэн шуһашанай һабарта дахин орохогүйн түлөө тэмсэжэ байһан тэндэхи арадуудта советскэ арад талархалтайгаар хандадаг. Империалистнуудта манай арад тэрээгээрээл зэмэтэй байгаа юм бэзэ. (Альга ташалга).

Дүтын ба Дунда Зүүн зүгые эзэмдэхэ гэһэн американска империализмын түсэб тушаа энэ районой арадууд ехээр һанаагаа зобоно. Англи, Франци, Израилиин үүсхэһэн эзэрхэг түримхэй дайн һаяхан буруу һүрөө. Американска империализм энэ баримтаһаашье зохихо тобшолол хээгүй гээшэ ха. Колониализмын саг үе бусалтагүйгөөр ошоо гэжэ ойлгонгүйгөөр, колониальна хуушан гуримые шэнэ гуримаар һэлгэхые оролдодог гүрэнүүдтэ шэнэ «доктринанууд» тойбо татахаһаа бэшэ ямаршье туһа хүргэхэгүй юм.

Германска милитаризмые һэргээхэ шэнэ түсэбүүдые тоонгүй байжа болохогүй. Хойто-атлантическа блогто (НАТО) хабаадагшад һарын саада тээ Парижда зүблөө хэхэдээ, Баруун Германиие яаралтайгаар зэбсэглэхэһээ гадна, тэндэ байгуулагдажа байгаа сэрэгүүдые атомна буу зэбсэгээр хангаха гэһэн шиидхэбэри баталан абаа. Хүнэй гараар гал барюулхые оролдодог иимэ хүнүүдые бидэнэр һайн мэдэнэбди. Воронеж городой, тэрэшэлэн Воронежско областиин ажалшад олон миллион советскэ хүнүүдтэл адли хүшэр хүндэ сагые дабажа гараһаар ехэшье үни болоогүй. Тиимэһээ тэдэнэр гитлеровскэ эзэмдэлгые хэзээшье мартахагүй юм. Германска арад фашистнуудай дарлалта доро байжа, дэлхэйн дайнуудые һүжэрөөгшэдэй хүсэниинь болохоёо болёо гэжэ господанууд - империалистнуудай ойлгохо сагынь болоо. Эб найрамдалда дуратай бусад арадуудтай сугтаа эб найрамдалые сахин хамгаалхын түлөө эршэ зоригтойгоор тэмсэхэ зууураа, эб найрамдалай хэрэгые Советскэ Союзтай сугтаа хамгаалхаар тиимэ хүсэн германска арадай дунда бии болоо гэжэ һаяхан Москвада Советскэ Союзай, Германска Демократическа Республикын хоорондо болоһон хэлсээн үшөө дахин гэршэлэн харуулаа. (Нэрьемэ альга ташалга).

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр уласхоорондын байдалда ехэ хубилалтын болоһон тухай манай партиин XX съездын шиидхэбэри дотор хэлэгдэнхэй. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда манай арад туйлай ехэ хохидолдо ороо. Гэхэ зуура, манай арадай эсэшэ сусашагүй тэмсэлынь дэлхэйн империализмын хүсые бууруулха ябадалда нилээд туһалһан байна.

Советскэ Союз хэдэн сагай турша соо эб найрамдалай, социализмын хэрэгые эрид шууд хамгаалдаг гансахан гүрэн байһан юм. Тэрэ сагһаа хойшо ехэ хубилалта болоо. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр дэлхэйн капитализмын оршохын хажуугаар дэлхэйн социализмын системэ байгуулагдаа. Европын ба Азиин хэдэн гүрэнүүд, тэрэ тоодо агууехэ Хитад манай арадай ябаһан замаар, социализмын замаар дабшажа ябана. Национальна бэеэ даанхай байдалаа, эрхэ сүлөөгөө, ажалшадай интересүүдые хамгаалжа шададаг эдэ гүрэнүүдэй арад зон дэлхэйн хүн түрэлтэнэй гурбанай нэгэ хубинь болоно. Советскэ Союз эб найрамдалай, социализмын хэрэгые хамгаалха зууураа, гансаараа бэшэ, харин социалистическэ бусад гүрэнүүдтэй сугтаа урагшаа дабшажа ябана. Советскэ Союз, Европын, Азиин социалистическэ оронууд бэе бэедээ туһалалсадаг боложо байна, эдэ оронуудай хоорондохи хани барисаан, бэе бэеэ ойлголсолгонь улам бэхижэжэ байна. Эдэ оронуудай хоорондохи хани барисаан пролетарска интернационализмын, марксистско-ленинскэ һургаалай ёһоор бэелүүлэгдэнэ. Социализмын гүрэнүүд бэе бэедээ туһалалсаха зууураа, хүсэ багатайшаг нүхэдтөө саг соонь туһаламжа үзүүлхын, социалистическэ гүрэнүүдэй урагшаа дабшалтадань һаад ушаруулагдахагүйн түлөө социалистическэ гүрэнүүдэй харилсан ажаллалгые һайжаруулжа, бултанайнь амжалта туйлахадань, агууехэ зорилгодоо—коммунизмда сугтаа дабшахадань туһалхын түлөө оролдоно. (Нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалга).

Пролетарска интернационализмын революционно һургаалай удхашанарынь һүүлэй үедэ элеэр шалгаран харагдаба. Энэ һургаал социалистическэ бүхы гүрэнүүдэй хүтэлбэрилхы һургаалынь байха зууураа, эрхэ сүлөөгөө, национальна бэеэ даанхай байдалаа хамгаалха хэрэгтэнь эдэ гүрэнүүдтэ угаа ехэ удхашанартай байна. Арадай-демократическа Венгридэ болоһон ушарые һанаад үзэе. Һаяхан эндэ революцида эсэргүү үймөөн болоо. Революцида эсэргүү хүсэн капитализмые, помещигүүд болон капиталистнуудай засагые дахин тогтоохо зорилготой байгаа. Гадаадын империалистнуудай түсэбэй ёһоор хорото хэрэгүүдые үүсхэһэн хортистнуудай банданууд үнэн сэхэ венгрнүүдые олоорнь мэхэлһэн байна. Венгриие Европодохи шэнэ дайнай гуламта болгохые хүсэһэн хүнүүд хортистска бандануудые энэ хорото хэрэгтэ тухирһан байна. Империалистнуудай хорото ябуулгань социализмын лагериин оронуудай зүгһөө шанга сохилто абаа. Дэлхэйн социализмын системын али зэргээр бэхижэһые, пролетарска интернационализмын агууехэ һургаалай ямар ехэ удхашанартай болоһые Венгриин жэшээ элеэр харуулаа.

Империализмын хүсэнэй бууража байһые бусад баримтанууд гэршэлэн харуулна. «Эб найрамдалай зоно» гэгдэдэгэй байгуулагдаһан ушаршье дээрэ хэлэгдэһые гэршэлжэ үгэнэ. «Эб найрамдалай зонодо» социалистическэ оронуудһаа гадна, Азиин, тэрэшэлэн Африкын хэдэ хэдэн оронууд оролсоно. Һаяхан колониальна, дулдыданги оронуудай тоодо ородог байһан Инди, Бирма, Индонези, Египет, Сири, мүн бусад олон оронууд «Эб найрамдалай энэ үргэн зонодо» оролсоно. Эдэ гүрэнүүд империалистическэ оронуудай эзэрхэг түримхэй түсэбүүдые буруушаахаһаа гадна, эб найрамдал хамгаалхын, арадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхын түлөө шангаар тэмсэнэ. Империализмын оронууд эдэ оронуудай зарим нэгыень мэдэлдээ оруулха гэжэ саг үргэлжэ оролдоно, гэхэ зуура, социализмын оронууд «эб найрамдалай зонодохи арадуудай» эрилтые хараадаа абажа, национальна эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэнь али болохо туһаламжа үзүүлнэ. Эдэ оронуудай арадууд манай үзүүлһэн туһаламжые һайшаадаг боложо байна. Эдэ бүгэдэ хадаа эб найрамдалай тала баригшадай хүсые бэхижүүлнэ, арадуудай хоорондо таатай зохид харилсаа байгуулха хэрэгтэ туһална. Эдэ бүгэдэ бидэнэрые, советскэ хүнүүдые, тэрэшэлэн хилын саада тээхи манай нүхэдые баясуулна. Уласхоорондын хэрэгүүдэй иимэ хүгжэлтэнь бүхы оронууд болон арадуудай эб найрамдалда дуратай һанал бодолтойнь зохилдоно.

Воронежско областиин олон колхозуудаар ябаагүйб, тиигэбэшье үнэн сэхээр ажалладаг олон тоото хүнүүдтэй уулзааб. Кукурузын һайн ургаса хуряахын түлөө тэмсэдэг нүхэд Пустовалова, Насонова, Горлова, һаалишан нүхэд Кульнева, Орехова, гахайшан нүхэр Нестерова, зоотехник нүхэр Тарасова гэгшэдые тэдэнэрэй тоодо оруулмаар. Эдэнэр, мүн эдэнэртэл адли колхозно олон тоото эдэбхитэд болон түрүүшүүл өөһэдынгөө ажалай амжалтаар манай гүрэнэй нэрэ хүндэ болон хүсэ шадалые дээшэлүүлжэ, бүхы дэлхэйн арадуудта харуулна. Оронойнгоо, тэрэшэлэн армиингаа хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө бидэнэр саг үргэлжэ оролдонобди. Манай заводууд болон колхозуудта ажалладаг олон миллион баатар ажалшад дайсадай хорото түсэбүүдые, империалистнуудай эзэрхэг түримхэй эзэмдэлгын түсэбүүдые буруутуулжа, дэлхэйн оронуудай хүсые арьбадхан, ажалшадай, социализмын аша туһада зорюулна. (Альга ташалга).

Ангиин дайсад Советскэ Союзай хүсэ шадалые бууруулхын, хүдэлмэришэд болон колхознигуудай холбоо барисаае һуладхахын, манай индустриин, илангаяа хүндэ промышленностиин хүгжэлтые удааруулхын, колхозууд болон совхозуудые һандаргахын, манай партиин нэгэдэлые һуларуулхын түлөө оролдоно, гэбэшье тэдэнэрэй һанаашалгань буруу һүрэнэ. Хархисуудай элдэб түсэбүүдые зохёобошье, бидэнэр бэхижэжэ байнабди, оромнай урагшаа дабшана, арадай ажана байдал һайжарна. Бии байһан дутагдалнуудаа усадхажа, шэлэһэн замаараа зоримгойгоор урагшаа дабшажа ябанабди. (Нэрьемэ альга ташалга). Хэдэ хэдэн республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудай арадай ажахын хүгжэлтэдэхи гайхамшагта габьяае Советскэ гүрэнэй тэмдэглэжэ байһан саг үедэ бидэнэр ажаһуунабди. Бидэнэр мүнөө зарим республиканууд болон областьнуудай габьяае тэмдэглэжэ байнабди, саашадаа бусадшье республиканууд болон областьнуудта ээлжээнь ерэхэ. Советскэ гүрэнэй хүн бүхэн бусадһаа гээгдэхэгүй гэжэ оролдоно. Энэнь социализмын залиршагүй хүсые гэршэлэн харуулна. Мүрысөөн һаял дэлгэржэ эхилбэ. Эдэ бүгэдэ хадаа манай арадые, тэрэшэлэн хүн бүхэниие шэнэ амжалтануудта, ажалай шэнэ туйлалтануудта зоригжуулха зэргэтэй. (Альга ташалга).

Воронежско область хүдөө ажахые хүгжөөлгөөр, тусхайлан хэлэбэл малажалые хүгжөөлгөөр һүүлэй үедэ һайн амжалта туйлажа, ажалшадай алдарта отрядуудай нэгэн болоо. Энэ габьяатнай гансашье Воронежско областиин ажалшадые бэшэ, харин хүршэ ажаһуудаг нүхэдыетнайшье баясуулаа. Энэ габьяаетнай советскэ бүхы арад таанадтай сугтаа баясан тэмдэглэжэ байна. (Альга ташалга).

Урдахи жэлнүүдэйхидэ орходоо гансахан үнгэрэгшэ жэлэй турша соо үнеэн бүриһөө 859 килограмм һү ехээр һаажа абаһанайнгаа түлөө Воронежскэ областиин ажалшад омогорхохо ёһоороо омогорхоно. Үнгэрэгшэ жэлэй турша соо РСФСР-эй нэгэшье область үнеэнһээ һү һаалгые иигэжэ дээшэлүүлээгүй. Ленинэй орденоор Воронежско областиин шагнагдахын хажуугаар Московско областьшье шагнагдаа. Энэ область мүн лэ бага бэшэ амжалта туйлаһан байна. Хэрбээ эдэ хоёр областьнуудые сасуулаад үзэбэл, Московско областиин колхозуудтахи үнеэн бүриһөө үнгэрэгшэ жэлдэ 2712 килограмм һү, совхозуудта—үнеэн бүриһөө 3446 килограмм һүн һаагдаһан байгаа һаа, Воронежско областьдо үнеэн бүриһөө 2407 килограмм һүн һаагдаа. Тиимэһээ, таанад воронежынхид бүри һайнаар ажаллаха зэргэтэй болонот. Малажалаа саашадань хүгжөөхын түлөө Московско областиинхидай бүри һайнаар ажаллаха хүсэлэнтэй байһые таанад мэдэхэ ёһотойт.

Мяха ехээр абажа, гүрэндэ тушааха, худалдаха талаар Воронежско областиин ажалшад ехэ амжалта туйлаа. Гэхэтэй хамта, малайнгаа тоо толгойе, тэрэ тоодо гахайнуудайнгаа тоо толгойе олошоруулхын тула областиинхид үшөөл һайнаар ажаллаха зэргэтэй. Хэхэ гол ажалнай үшөөл урдамнай байна.

Амжалтаяа һайрхахагүй, туйлаһанаараа һанаагаа амархагүй, гээгдэһэн участогууд болон ажалай һалбаринуудта һаналаа бүри ехээр табиха шухала гэжэ Ленин маниие һургадаг һэн. Мүрысэжэ байһан нүгөө участогуудай гээгдэлһээ гаража шадаха арга боломжотой байһан мүнөө үедэ энэ заабариие ойро зуурашье мартаһан хүнүүд заатагүй бэрхэшээлдэ ородог байна.

Малажалые хүсэд һайнаар хүгжөөхын тулада гансашье малажал дээрэхи хүнүүдэй ажалые һайжаруулха бэшэ, харин ондоошье һалбаринуудые хүгжөөхэ шухала юм гэжэ хүн бүхэн мэдэнэ. Малажалые һайнаар хүгжөөхын тулада тараанай ажахые саг үргэлжэ хүгжөөхэ, ороoһо тараае ехээр абадаг болохо, ороoһото культуранuудай ургасые дээшэлүүлхэ шухала байна. Кукурузын һайн ургаса абангүйгөөр малажалые хүгжөөхын түлөө тэмсэхын аргагүй юм, тэжээлэй бата бэхи базые байгуулхын аргагүй юм гэжэ хэн мэдэхэгүйб. Энээнһээ зүб тобшолол хэхэ хэрэгтэй. Энэ талаар үшөөл ехэ юумэ хэгдэхэ зэргэтэй гэжэ мэдэрхэ шухала. Юуб гэхэдэ, һү ехээр һаадаг болохые, мяха ехээр тушаадаг болохые бидэнэр хүсэнэбди. Тиимын тулада үхэр малай, гахайн тоо толгойе нилээд олошоруулха гээшэ зайлашагүй шухала байна.

Гэхэ зуура, бидэнэр свёклын ургасые дээшэлүүлхын, хартаабха, овощь, техническэ культурануудые ехээр абадаг болохын түлөө һаналаа табиха зэргэтэйбди. Гээгдэнги районуудые, колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргахын тула, түрүү коллективүүд болон түрүүшүүлэй дүй дүршэлые хэрэглэхын тула ехэ ажал хэхэ шухала.

Амжалтанууд болон туйлалтануудаа зүбөөр сэгнэхэ гэжэ парти маниие һургана. Партиин манда һайн юумэ заадагыень, түбэг бэрхэшээлнүүдые яажа дабахаб, хайшан гээд илалта туйлахаб гэжэ маниие һургадагыень бидэнэр мэдэнэбди. Партиин Центральна Комитедэй декабрьска Пленум зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй дүн гаргаа. Энэ Пленум туйлагдаһан амжалтануудые тэмдэглэхэ зууураа, центральна, нютагай органуудай ажал хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха шухала гэжэ зааһан байна. Шэнэ түсэбүүдые дахин шалгажа үзэхэ, түргөөр хүгжэжэ байгаа оронойнгоо социалистическэ ажахытай зохилдуулан түсэб табиха шухала гэжэ Пленум зааһан байна. Промышленность болон хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхынгөө хажуугаар гэр байра барилгые һайжаруулха шухала, город болон хүдөөгэй арад зоной эрилтые хангаха хэрэгтэ манай организацинуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ шухала гэжэ Пленум тэмдэглээ. Партиин шиидхэбэри манай бүхы хүдэлмэридэмнай хүтэлбэри боложо үгэнэ гэжэ бидэнэр саг үргэлжэ харадагбди.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ой энэ жэлдэ гүйсэхэнь. Пролетарска диктатурын илалта түгэс тугые, социализмын тугые манай революци дээрэ үргэн мандуулаа. Тэрэ сагһаа хойшо хархис хүсэнүүд, илангаяа империализмын эзэрхэг түримхэй хүсэнүүд манай урагшаа дабшалтада һаад хэхые, СССР-тэ социализмын илалта түгэс байгуулалтадань һаад хэхые саг үргэлжэ оролдоо. Тиибэшье, манай дайсадай түсэбынь нэгэнтэ бэшэ буруу һүрөө.

Капитализм заатагүй хосорхо юм, пролетарска социалистическэ революци илан мандаха юм гэһэн марксизм-ленинизмын һургаалай зүб байһаниинь элирэн харуулагдаа. (Удаан үргэлжэлһэн альга ташалга). Манай арадта, манай ороной ажалшадта Октябрьска революциин шэнэ, һаруул һайхан зам нээһые үнэн сэхэ, ушар ёһо мэдэдэг ямар хүн арсаха гээшэб. Советскэ засагай тогтоһоной ашаар гүрэмнай хүдэлмэришэн ангиин, ажалша тарияшадай, арадуудай аша туһада алба хэдэг болоо. (Альга ташалга).

Хүндэтэ нүхэд!

Шэнэ дээдэ хайраар зоригжоһон Воронежско областиин ажалшад ажалай эмхидхэлые һайжаруулһанай, түрүү техникые, агрономиин, наукын туйлалтануудые зүбөөр хэрэглэһэнэй, түрүү колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдэй дүй дүршэлые һайнаар ашаглаһанай, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, наукын хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлые хэрэглэһэнэй ашаар ажалдаа шэнэ амжалта туйлаха бэзэ гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлхыемни зүбшөөгыт. Ленинэй орденоор шагналга хадаа Ленинэй агууехэ тугые дээрэ үргэхые уряална. Энэ туг доро манай арад илаад, энэ туг доро шэнэ илалтанууд тээшэ дабшажа ябана (Нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалга).

Манай агууехэ Эхэ орон — Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз мандаха болтогой! (Нэрьемэ альга ташалга).

Манай алдарта Коммунистическэ парти — советскэ арадай дайшалхы авангард мандаха болтогой! (Нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалга. Булта хүл дээрээ бодоно).

***

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ болон КПСС-эй ЦК-дэ эльгээхэ бэшэг баярай заседанида хабаадагшад батаалан абаа.

Баярай заседаниин һүүлээр ехэ концерт харуулагдаа.

ЧЕЛЯБИНСКА ОБЛАСТЬДО ЛЕНИНЭЙ ОРДЕН БАРЮУЛАГДАБА

ЧЕЛЯБИНСК, январиин 18. (ТАСС). Ленинэй орден барюулһан энэ үдэрые Урда Уралай ажалшад бүгэдэарадай һайндэр болгон тэмдэглэбэ.

Энэ баясхаланда зорюулагдан ажалшадай депутадуудай областной Соведэй болон КПСС-эй обкомой баярай заседани тэрэ үдэр Челябинскда болобо. Областиин хүдөө ажахын түрүүшүүл, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, Башкирска АССР-һээ, Кустанайска, Курганска, Свердловско областьнуудһаа ерэһэн айлшад, хамтадаа 1200 гаран хүн энэ суглаанда байлсаба.

Баярай заседаниие облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. А. Бездомов нээгээ.

Суглаанайнгаа хүндэтэ президиумдэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумые үни удаан үргэлжэлһэн нэрьемэ альга ташалган доро һунгаба.

ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй түлөөлэгшэ, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь А. Б. Аристовта үгэ үгтэнэ.

А. Б. АРИСТОВАЙ хэлэһэн үгэһөө

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Шэнэ ба боро газар ашаглаха, ургаса дээшэлүүлхэ, ороохо таряа ехээр абадаг болохо талаар гайхамшагта амжалта туйлаһанайнгаа түлөө, гүрэндэ ороохо таряа тушааха уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө шагнагдаһан Челябинска областьдо СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй даалгабаряар Ленинэй орден барюулха ехэ золтой байнаб. **(Альга ташалга).** Эдэ амжалтанууд хадаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй шэн габьяата ажалай аша үрэ, ороохо таряа ехээр абахын түлөө Челябинска областной партийна организациин, областиин бүхы ажалшадай тэмсэлэй аша үрэ мүн.

Олон жэлэй туршада, илангаяа шэнэ ба боро газар ашаглаха үедэ, манай орондо Урда Уралай промышленна предприятинуудай трактор, машина, металл олоор, ехээр гарган үгэһэн ушар хадаа манай бүхы ороной, тэрэ тоодо Челябинска областиин шье хүдөө ажахын амжалта туйлахадань ехэ үүргэ дүүргэө. Эгээл тиимэһээ Челябинска областиие Ленинэй орденоор шагналга хадаа индустриальна Урда Уралай гансахан хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бэшэ, харин областиин бүхы ажалшадай манай ороной аша туһада баатарлигаар ажаллаһые үндэрөөр сэгнэһэн ябадал болоно гэжэ ойлгогдохо зэргэтэй. **(Альга ташалга).**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, КПСС-эй ЦК-гэй болон Советскэ правительствын зүгһөө правительственна дээдэ шан — Ленинэй орден абаһантайнь дашарамдуулан Челябинска областиин бүхы ажалшадые амаршалаад, хүдэлмэридөө шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай хүсэжэ байһанаа мэдүүлхыем зүбшөөгыт. **(Альга ташалга).**

Үнгэрһэн 1956 он болбол хүдөө ажахые хүсэтэ ехээр дэбжээһэн, ороной зүүн районуудта шэнэ ба боро газар ашаглажа, нилээд ехэ аша туһа абаһан жэл боложо, манай Эхэ ороной арадуудай түүхэдэ оробо.

Хүдөө ажахыда шэн габьяатайгаар хүдэлһэнэйнь, ехэ амжалта туйлаһанайнь түлөө Советскэ Союз дотор СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудаар 100 гара мянган хүдөө ажахын түрүүшүүл, партийна, советскэ ажал-ябуулагшад шагнагдаа. Колхоз, совхозуудай, МТС-үүдэй, мүн партийна, советскэ 500 гаран хүдэлмэрилэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгогдоо.

Үнгэрһэн 1956 оной онсо илгаань юун байгааб гэхэдэ, ганса нэгэ колхоз, совхозууд, зарим түрүүшүүл һайн амжалта туйлаа бэшэ, харин область, хизаар болон республиканууд бүхы дээрээ һайн амжалта туйлажа, правительствын дээдэ шанда хүртэһэн байна. Ленинэй орденоор Российска Федераци дотор Алтайн болон Красноярска хизаарнууд, Чкаловска, Омско, Новосибирскэ, Челябинска болон Саратовска областьнууд шагнагдаа. Российска Федераци бүхы дээрээ 1956 ондо гүрэндэ 2 миллиард үлүүтэй пүүд ороохо таряа, хүдөө ажахын бусад ехэ продукци гүрэндэ тушаагаа. Шэнэ газар ашаглалгада шалгаран гараһан Казахска республика Ленинэй орденоор шагнагдаа. **(Альга ташалга).**

Бүри һаяхан 3—4 жэлэй саада тээ ороохо таряа абадаг республика гэжэ Казахстан дуулдадагшьегүй бэлэй. Танай хүршэ Кустанайска областиин хүдөө ажахы гээгдэнги байжа, гүрэндэ өөдэгүй заахан ороохо таряа тушаадаг байһаниинь Челябинска областиинхид һайн мэдэнэ ёһотойт. Тиин 1956 ондо Казахстан гүрэндэ миллиард үлүүтэй пүүд ороохо таряа, тэрэ тоодо Кустанайска область 280 миллион пүүд ороохо таряа гүрэндэ тушаагаа. **(Альга ташалга).**

Правительственна үндэр шангаар — Ленинэй орденоор ахадүү республиканууд—Узбекистан, Туркмени болон Киргизи шагнагдаа. Эдэ республиканууд хэдэ мянган түрүү хүнүүд правительственна үндэр шанда, Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэдэ хүртэһэн байна.

Эдэ бүгэдэ хадаа манай партиин, манай Центральна Комитедэй, манай правительствын гүрэн түрын тон шухала удхашанартай хэрэг болгошо шэнэ ба боро газарые ашаглаха, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудай үйлэдбэрилгые ехэ болгохо гэһэн асуудалые саг соонь табижа, бодотоор бэелүүлһэн сэсэн мэргэн политикын аша үрэ мүн. Энэ хадаа манай ороной хүдөө ажахын хэдэн миллион ажалшадай баатарлиг ажалай үрэ дүн мүн. Хэдэн зуун жэлдэ ашаглагдангүй хилганаар бүрхөөгдэнхэй байһан тала дайда тон богонихон болзор соо манай орондо, манай арадта угаа ехэ хүдөө ажахын продукци үгэдэг газар болоо.

1956 оной үрэ дүнгүүд тон ехэ байна. Хэрбээ 3—4 жэлэй саада тээ партиин Центральна Комитедэй шэнэ газар ашаглаха тухай, гүрэнэй туйлай ехэ энэ резервые ашаглаха тухай асуудал иимэ хурсаар табяагүй һаань, манай хүн зониие талха таряагаар, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиие түүхэй эдээр хангаха талаар энэ жэлдэ бага бэшэ бэрхэшээлнүүдтэй ушарха һэмди.

1954 ондо Украинада үзэгдөө дуулдаагүй ган болоһыень һанана бэзэт. Бүри тиихэдэ шэнэ ба боро газарһаа, тэрэ тоодо Челябинска областьһоошье абтаһан ороохо таряа, тэрэ жэлдэ Украинаһаа дутуу абтаһан ороохо таряа хүсэлдүүлхэдэ туһалһан байха юм.

Тэрэ жэлдэ Челябинска область 47 миллион пүүд ороохо таряа гэхэ гү, али тэрээнһээ урдахи 5—6 жэлэй туршада үгэжэ байһанһаа хэды дахин ехэ таряа гүрэндэ тушааһан юм. Энэ тарянай ехэнхи хубинь шэнэ газарһаа абтаа бэлэй. 1956 ондо бүхы орон дотор, гол түлэб Уралай, Сибириин болон Казахстанай районуудһаа гүрэндэ 3 миллиард үлүүтэй пүүд ороохо таряа гэхэ гү, эгээн һайн ургасатай урда жэлнүүдтэ орходоо нэгэ хахад дахин ехэ ороохо таряан гүрэндэ тушаагдаһан байна.

Нүхэдүүд! Түрүүшын хэрэглэлэй эд бараанда, хүдөө ажахын продуктнуудта, эдеэ хоолой болон хүнгэн промышленностиин продуктнуудта хүн зоной эрилтэ жэлһээ жэлдэ ургана, манай ороной ажалшадай культурна эрилтэнүүд мүн лэ ургажа байна. Хэрбээ шэнэ ба боро газар ашаглаха асуудал саг соонь табижа шиидхээгүй һаа, ажалшадай ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангажа шадахагүй байгаабди. Хэрбээ ороохо таряа ехээр абаха хэрэгые шиидхэжэ шадаагүй хадаа малажалые хүгжөөхэ талаар хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд мүнөө туйлаад байһан шэнги үрэ дүн туйлажа шадахагүй байгаа. Хэрбээ шэнэ ба боро газар ашаглаха асуудалые шиидхэжэ шадаагүй һаа, мүнөөнэй үеын орёо бэрхэтэй уласхоорондын оршон байдалда манай орон дотор ехэ бэрхэшээлнүүдтэй тохёолдохо һэмди. Энээнтэй дашарамдуулан шэнэ ба боро газар ашаглаха хэрэгтэ партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущевой зоримгой эдэбхи, туйлай ехэ оролдолго хэшээл гаргаһан тухайнь хэлэмээр гэжэ би һананаб. **(Альга ташалга).**

Нүхэдүүд! Советскэ Союзай орден болон медальнуудаар Челябинска областьдо 4127 хүн шагнагдаа. Тэрэ тоодо Ленинэй орденоор 230, Ажалай Улаан тугай орденоор 734 хүн шагнагдаа. Онсо шалгарһан хүдөө ажахын 13 хүндэ Социалистическэ Ажалай Геройн үндэр нэрэзэргэ олгогдоо. Тэдэнэй тоодо комбайнернууд болон трактористнууд нүхэд Алексеев, Бердников, Васильев, Кашников, колхозой түрүүлэгшэнэр Жарков, Жеребкин, Зуев, партиин райкомуудай секретарьнууд Лубнин, Петухов ба бусад.

1956 ондо Челябинска область 150 мянга гаран миллион пүүд ороохо таряа гэхэ гү, 1940 онойхиһоо 3 үлүүтэй дахин ехэ ороохо таряа хуряажа абаа. 1956 ондо 1955 онойхитой сасуулхада колхозуудай мүнгэн олзо хоёр дахин шахуу ехэ болоо, колхознигуудта ажалта үдэртэнь гурба дахин ехэ ороохон хубаагдаа. Энэ хадаа областиин колхоз болон совхозуудай һүүлэй жэлнүүдтэ 765 мянган гектар шэнэ газар хахалжа, 704 мянган гектартань ороохо тариһанай ашаар туйлагдаа.

Челябинска областиин таряашадай һүүлэй жэлнүүдтэ үндэр ургаса ургуулха талаар бараг һайн дүршэлтэй болоһоной ашаар, газар элдүүрилгын культурын нилээд дээшэлһэнэй ашаар Челябинска областиин хүдөө ажахы иимэ амжалта туйлаа. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй баян дүй дүршэлые, түрүү колхозууд болон совхозуудай, бригадирнуудай, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй, манай агрономууд болон зоотехнигүүдэй, бүхы мэргэжэлтэдэй туйлаһан эрхим амжалтануудые хэрэглэжэ, 1957 ондо бүри һайн ургаса абаха талаар шухала хэмжээнүүдые хараалха зэргэтэй. Оролдолго хэшээлээ бүри ехэ болгожо Урда Уралай хүдөө ажахын түрүүшүүл тэдэндэ үгтэһэн үндэр дээдэ сэгнэлтые нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулха бэзэ гэжэ найдагдана. **(Альга ташалга).**

Нүхэдүүд! Манай ороной эгээн ехэ промышленна центр болгошо Урда Урал мүнөө ороохо таряа ехээр абадаг хүдөө ажахын томо район болоо. Челябинска область хадаа хүгжэнги металлургитай, машина бүтээлгын заводуудтай область байхаһаа гадна, үндэр ургасатай һайн шанартай шэниисэ хуряажа абадаг область боложо манай орон дотор алдаршаба.

Манай энэ һайндэртэ Уралай бусад бэшэ областьнуудай түлөөлэгшэд хабаадалсанад. Свердловчанууд, Молотовско болон Курганска областьнуудай, Башкирска АССР-эй ажалшад урдауралайхидай амжалтаар баясажа байна гэжэ хэлэбэл эндүүрхэгүй бэзэб гэжэ һананаб.

Нүхэдүүд! Хүдөө ажахые болон промышленна үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ талаар туйлагдаһан амжалтануудаараа бидэнэр һанаагаа амарха ёһогүйбди. Манай арадай ажахыда бии байһан дутагдалнуудые харангүй гаража болохогүй.

Манай социалистическэ системын булюу һайн талануудые саашадань һайнаар ашаглаха, промышленность болон хүдөө ажахыда бии байгаа угаа ехэ резервнүүдые хэрэглэхэ, материальна болон мүнгэн зөөри гаргашалхадаа тон наринаар арьбалха, капитальна барилгануудта һомологдоһон ехэ мүнгэн зөөриие ашагтайгаар хэрэглэхэ зорилго һаяхан үнгэрһэн партиин Центральна Комитедэй Декабрьска Пленум табиһан байна. Тиимэһээ КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэринүүд соо иигэжэ заагдана: «Социалистическэ байгуулалтын, ажахын социалистическэ системын бүхэдэлхэйн түүхэтэ ехэ булюу, һайн байлгые арадай аша туһада, коммунизм байгуулха хэрэгтэ бүри һайнаар ба хүсэдөөр ашаглалгые мүнөө үедэ өөрынгөө зорилго болгон парти табина».

Нүхэдүүд! Арадай ажахые хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбтэ, мүн 1957 оной түсэбтэ зарим хубилалтануудые оруулха шухала болоо гэжэ Пленумэй шиидхэбэринүүд соо хэлэгдэһэниинь мэдээжэ. Зүгөөр, зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй үндэһэ һуури болгон табигдаһан хүндэ промышленностиие саашадань хүгжөөхэ гэһэн партиин генеральна хараа шугамай хубилгагдаагүй байһые нэн түрүүн хараадаа абаха хэрэгтэй. Энээнһээ урда ябуулһандаал адляар бидэнэр мүнөөшье хүндэ промышленностиие бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, металл, нүүрһэ, нефть, машина бүтээлгын ба химическэ промышленностиин продукциие ехээр үйлэдбэрилхэ, энергетикын хүсэ ехэ болгохо уялгатайбди, энээнэй үндэһэ һуури дээрэ хүдөө ажахыгаа саашадань дэбжээхэ, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиие хүгжөөхэ, манай ороной өөрыгөө хамгаалха шадалые бэхижүүлхэ, ажалшадай ажана байдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ ёһотойбди. Энэ зорилгые шиидхэлгэдэ Челябинска областиин болон бүхы Уралай хүндэ промышленность хүндэтэй үүргэ дүүргэө юм.

Партиин XX съездын шиидхэбэриие бэелүүлэн ажалшадай пенсионно тэдхэмжын хэмжээ ехэ болгохо, хээлитэй болоһон эхэнэрнүүдэй амаралта ута болгохо, һайндэрэй болон амаралтын урда үдэрнүүдтэ хүдэлмэриин үдэр богони болгохо гэхэ мэтын ажалшадай ажана байдалые саашадань һайжаруулха тушаа шэглүүлэгдэһэн хэмжээнүүдые съездһээ хойшо үнгэрһэн үе соо КПСС-эй ЦК-гэй болон Советскэ правительствын абаһаниинь мэдээжэ. Нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй хүдэлмэриин үдэр богони болгогдожо эхилээ, бага салин абадаг хүдэлмэришэд ба албахаагшадай салин дээшэлүүлэгдээ, хүдөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэлэй болон худалдан абахасэн дээшэлүүлэгдээ. Эдэ бүгэдэ хадаа гүрэнэй бюджедһээ нилээд ехэ мүнгэ гаргашалхаар болгожо, зургаадахи табанжэлдэ арадай ажахые хүгжөөхэ тушаа съездын абаһан Директивэнүүд соо зарим хубилалтануудые оруулагдахаар болгоо.

Нүхэдүүд! Ажахынгаа байгуулалтада маанадай туйлаһан амжалтануудай уласхоорондын байдалда сэхэ нүлөөлдэг байһыень хододоо һанажа ябаха ёһотойбди. Советскэ Союзай болон бүхы социалистическэ лагериин оронуудай амжалтанууд хадаа социалистическэ байгуулалтын, ажахын социалистическэ системын капиталистическэ системэһээ һураггүй булюу һайн байһыень гэршэлэн харуулжа, капиталистическэ дэлхэйн хархис хүсэнүүдэй хоро шарые бусалгана. Эгээл тиимэһээ империалистическэ хүсэнүүд али бүхы аргаар уласхоорондын байдалые түгшүүрилтэй болгожо, социалистическэ лагерьта хохидол үзүүлхэ гэжэ оролдоно. Египедтэ добтолон оролго, Венгридэ болоһон контрреволюционно үймөөн, һая бии болоһон Эйзенхауэрэй доктрина — эдэ бүгэдэ хадаа нэгэ үндэһэтэй, нэгэ газарһаа унгитай сэрэгэй ааша мүн.

Зүгөөр, империалистнууд юушье бүтээжэ бирахагүй даа. Эб найрамдалай болон социализмын хүсэн һанажа, нойрсожо байнагүй, тэдэнэр империалистическэ дээрмэшэдэй, тэдэнэй агентурын һэдэлгэнүүдые бүхы дэлхэйн үмэнэ шадамараар элишэлнэ. Советскэ Союз Агууехэ Хитадтай, арадай демократиин оронуудтай, мүн тэрэшэлэн капиталистическэ оронуудай түрүү хүсэнүүдтэй нягта барисаатайгаар эб найрамдалые хёрхоор сахин хамгаалжа байна.

Эгээл тиимэһээ манай экономикые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, манай гүрэнэй хүсэ шадалые арьбадхаха, орондоо ороохо таряа, мяха, һү, нооһо болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые бүри ехээр үгэхэ гээшын ямар шухала байһаниинь элирнэ. Шэнэ ба боро газар ашаглаха тушаа манай табиһан түсэбүүд бэелүүлэгдэхэгүй юм гэжэ социалистическэ оронуудай эгээн хорото дайсад, США, Англи, Франци болон бусад империалистическэ оронуудай эгээн хархис хүсэнүүд абаралдаһан байгаа. Коммунистнууд шэнэ газар ашаглажа бирахагүй гэжэ тэдэнэр шууялдаа һэн.

Шэнэ ажабайдал байгуулһан баатарлиг советскэ арад Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр ябажа, ямаршье зорилгонуудые бэелүүлжэ шадаха байһанаа нэгэнтэ бэшэ харуулаа, мүнөөшье тэрээнэй үшөө дахин баталжа харуулба. Һаруул һайхан ереэдүйгөө—коммунизм байгуулха замдаа Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэреэр ябажа, совет арад ямаршье бэрхэшээлнүүдые дабан гаража шадаха байха.

Хүндэ индустриие, нэн түрүүн металл үйлэдбэрилгэ, машина бүтээлгые саашадань хүгжөөхын, хүдөө ажахые саашадань дэбжээхын түлөө, манай агуухэ ороной ажалшадай материальна болон культурна хэмжээе дээшэлүүлхын түлөө хэгдэжэ байгаа тэмсэлдэ Российска Федерациин область болон хизаарнуудай түрүү зэргэдэ Урда Уралай ажалшад саашадаашье ябаха бэзэ гэжэ партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет этигэнэ. **(Альга ташалга).**

Орденто Челябинска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд мандаха болтогой! **(Альга ташалга).**

Урда Уралай бүхы ажалшадта алдар соло! **(Альга ташалга).** Агууехэ совет арад мандаха болтогой! **(Альга ташалга).**

Манай орондо коммунизм байгуулха тушаа агуухэ Ленинэй сургаалые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байһан манай алдарта Коммунистическэ парти мандаха болтогой! **(Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга, булта бодоно).**

***

Удаань А. Б. Аристов Челябинска областиие Ленинэй орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншаба. КПСС-эй областной комитедэй нэгэдэхи секретарь Н. В. Лаптев, облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. А. Бездомов гэгшэд Ленинэй орден болон Хүндэлэлэй грамота абана.

Һүүлээрнь Брединскэ совхозой комбайнер Социалистическэ Ажалай Герой А. П. Маслихов, Челябинска тракторна заводой хүдэлмэришэн П. Г. Зайцев, Чесменскэ районой «Красный боец» колхозой түрүүлэгшэ Социалистическэ Ажалай Герой Я. В. Жеребкин, КПСС-эй Челябинска обкомой нэгэдэхи секретарь Н. В. Лаптев ба бусад үгэ хэлэжэ, правительствын дээдэ шангаар Урда Уралай ажалшадые шагнаһандань ехээр баясажа, партиин XX съездээр, манай ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ КПСС-эй ЦК-гэй Хандалга соо табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө орденто Челябинска областиин ажалшад хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр тэмсэхээр бэлэн байна гэжэ мэдүүлбэ.

Баярай заседанида хабаадалсагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ амаршалгын бэшэг угаа ехэ баясхалантайгаар баталан абаа.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хүдөө ажахын бү[…] хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан Хандалгые Иволгын МТС-эй механизаторну[…] халуунаар угтажа, дээшэлүүлэгдэһэн уялтануудые абажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МТМ-гэй токарь Б. Будаев КПСС-эй ЦК-гэй, СССР[…] Министрнүүдэй Соведэй Хандалгатай нүхэдөө танилсуулжа байна.

А. Бадаевай фото.

Парти, правительствын Хандалгада харюу болгон улам эршэмтэйгээр ажалл[…]

Арга боломжоёо дүүрэн хэрэглэе

Хартаабха болон овощь таряжа ургуулга зарим тэды һайжарһан байбашье, эдеэ хоолой энэ үнэтэ зүйлнүүд үшөө дутамаг байна гэжэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан Хандалга дотороо тэмдэглээд, саашадаа тус культурануудай тарилгые ехэ болгохо, ургасыень дээшэлүүлхэ талаар хэмжээ абаха хэрэгтэй гэжэ заана. Энэ тон зүб гээшэ. Юуб гэхэдэ, манай колхоз хартаабха, овощь горьтой талмайда тарибашье, бирагүй ургаса абадаг.

Колхознай жэл бүри 40-өөд гектар хартаабха, 10-аад гектар овощь таридаг байна. Тарилгымнай участок яһала үрэжэл һайнтай, уһалагдадаг газар юм. Мүн жэлһээ жэлдэ огородтоо нэгшээгдэһэн наг шэбхэ, шубуунай аргал гэхэ мэтые гаргажа, газараа үтэгжүүлдэгбди. Мүнөө энэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. 10 мори унаа, 8 хүн наг шэбхэ шэрэжэ байна.

Нёдондо жэл тарилга хэхэдээ гектар бүриһөө 120 центнер хартаабха, мүн тэды шэнээн овощь абахабди гэжэ хараалаа һэмди. Энэ хадаа яһала зүб, үлүүлэншье дүүргэжэ боломоор түсэб байгаа. Теэд бидэнэр энэ түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй, гектар бүриһөө оройдоо 70 центнер хартаабха, 60-аад центнер овощь абаа һэмди. Тиигэжэ манай колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ 2 мянган центнер ганса хартаабха дутуу абаһан байгаа. Хартаабхаяа түсэбэйнгөө ёһоор суглуулбал, мүнөөнэй үбэлжэлгэдэ малнай хэды ехэ шэмэтэ тэжээл эдихэ байгааб, хэды ехэ һүн һаагдаха байгааб!

Юунһээ боложо иимэ ехэ ург[…] дутуу абаа гээшэбибди?

Энэ хадаа ехэнхидээ хоёр ш[…] тагаанһаа болоно. Юуб гэхэдэ, […]рилгаяа зүбөөр хэжэ шадана[…]бди. Квадратно-гнездовой арг[…] хартаабхаяа һуулгаһан нэрэтэй[…] үнэндөө зүб квадрат болоно[…] Тиимэһээ зундаа ряд хоорондын[…] дүүрилгэ һайнаар хэжэ шадан[…] ургасаяа буртаг үбһэндэ дару[…]һан, муугаар уһалһан байнаб[…] Энэ юунһээ болооб гэхэдэ, үнгэр[…]шэ хабар Хүнтэйн МТС хартаа[…] тариха нэгэ сеялкэ манай колхо[…] үгэһэн байгаа. Теэд тэрэнь бүр[…]гаар хабсаргагдаһан байжа, а[…] 6 хоног соо поли дээрэ миил […] хуу хэбтээ, һүүлээрнь тарилга […] бэшье, зүб квадрат гаргажа шад[…]гүй һэн.

Хартаабха хуряаха гээшэ аж[…] ехэтэй хүдэлмэри. Манай колхо[…] хартаабхаяа гараар малтажа а[…]даг байнабди. Тиин хүдэлмэ[…] хүшэ хүрэнгүй намарай түрүүш[…] хүйтэндэ хартаабхаяа хүлдөө[…] ехээр гээдэг, хороодог байнабди[…]

Ганса хартаабхаяа муугаар […]риһан, хуряаһан дээрэһээ бүхы […] гасынгаа 30—40 процентыень гээ[…] байнабди гэжэ хэлэхэдэ буруу […]лохогүй. Эдэ тэсэшэгүй барим[…]нуудые зайсуулхын тулада Хүнт[…] машинно-тракторна станци харь[…]та колхозуудаа хартаабха тар[…] һайн сеялкээр, хуряаха комбайна[…] хангаха зэргэтэй. Тиибэл, бидэн[…] колхознигууд, хартаабха, овощь[…] гуулжашье шадаха байхабди.

Б. Ламуев, Баргажа[…] аймагай Карл Маркс[…] нэрэмжэтэ колхозой звеньев[…]

Түрүү арга хэрэглэжэ, заһабарилгые түргэдхэбэ

Хэрэнэй МТС-эй механизаторнууд ороной хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэришэдтэ КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандаһан Хандалгые ажалай ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба.

Декабрь һара соо тракторнуудые заһабарилга бригадна аргаар хэгдэжэ, 22 трактор бэлэн болоо. Мүнөө заһабарилгын хүдэлмэриие түргэдхэхэ зорилгоор механизаторнууд ажалдаа түрүү, узловой арга хэрэглэжэ эхилбэ. Мастерской соо 11 узел байгуулагдаа. Узел бүхэндэ тодорхой график үгтэнхэй. Графигай дүүргэлтэ үдэр бүхэндэ шалгагдана. Механизаторнууд түрүү арга хэрэглэжэ, заһабарилгын хүдэлмэриие нилээд түргэдхэбэ.

Заһабарилга дээрэ Цырен Батаровай хүтэлбэрилдэг моторно узел эдэ үдэрнүүдтэ бэрхээр ажаллана. Тракторист Намсарай Ардаев, Лопсон Гыргенов болон бусад нүхэдэй заһабарилжа гаргаһан трактор[…] моторнууд шалгалта дээрэ һайн […]нэлтэ абана.

— Хандалгада харюу болгон […]най механизаторнууд тракторн[…]дые заһабарилгые тогтоо[…]һон болзорһоонь 5 хоног урид, ф[…]ралиин 15-да дүүргэхэ гэжэ ш[…]дээ,— гэжэ МТС-эй парторгани[…]циин секретарь нүхэр А. Таха[…] хэлэнэ.

Зарим механизаторнууд хү[…] ажахын машинануудые заһабар[…]на. Энэ хүдэлмэри ойрын үдэрнү[…]тэ дүүргэгдэхэнь.

Комбайнуудай моторнууд за[…]барилагдажа эхилээ.

Заһабарилгын бүхы хүдэлмэр[…] апрелиин 25-да дүүргээд, хабар[…] тарилгые һайн бэлэдхэлтэйгээр […]тажа, тэрэниие богони болзор […] дүүргэхэ гэжэ механизаторн[…] шиидэнхэй.

М. Саридыков.

Улаан тугаа алдахагүйн түлөө

Декабрь һара соо үнеэдһээ һү һаалгые урда жэлэй энэ үеынхиһөө 2 дахин ехэ болгоһонойнгоо түлөө Калининай нэрэмжэтэ колхозой малшад КПСС-эй Түнхэнэй айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

Январиин 10-да колхозой гэшүүд артелиингээ клуб соо олоороо сугларжа, «Малшадай үдэр» үнгэргөө. Артелиин түрүүлэгшэ нүхэр Б. М. Кырмыгенов тобшохон элидхэл хэжэ, һү һаалгаар амжалта туйлаһан һаалишад нүхэд Ц. Намсараева, Д. Жартаева гэгшэдэй ажалай дүршэл, малай фермэ дээрэ бии байһан дутуу дунданууд тушаа тогтон хэлээ. Колхозой хоёр фермэ дээрэ үдэрэй гурим хүсэд һайнаар сахигданагүй, үбһэ тэжээл элбэгш[…] һаа, малай харууһалга, эдеэлүү[…] үшөөл муу байһаар.

Удаань үгэ хэлэһэн нэгэд[…] фермын тоо бүридхэгшэ нүхэр […]даев, зоотехник Сотников гэгш[…] январь һара соо һү һаалгые хо[…] дахин ехэ болгожо шадахаар бү[…] арга боломжонуудай бии бай[…] тухай хэлэбэ. Колхозой малш[…] абаһан Улаан тугаа алдахагү[…] тулада малай харууһалга, эд[…]лүүлгые улам һайжаруулха, янва[…] һара соо һү һаалгые хоёр дахин е[…] болгохо гэжэ шиидээд, тодорх[…] уялга абаба.

Б. Шагжин.

Редактор **Д. Л. ЛОБСАНОВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—37-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н—00328. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 44.